

RET GODT AT VIDE

for journalister
om domstolene

INDHOLD

Velkommen	3
Styr på retssystemet	4
Styr på lovene	14
Styr på sagerne	20
Aktindsigt.....	26
Reportage fra retten.....	32
Sådan foregår det i retslokalet.....	36
Strafferammer og strafudmåling.....	48
Kendelser om navne- og referatforbud og lukkede døre	54
Efterforskning, tvangsindgreb mv.....	62
Retningslinjer for journalister.....	66
Grundlæggende ret godt at vide.....	72
Linksamling.....	82
Stikordsregister	88

Version nr. 1
Udgivet i september 2015 af:
Domstolsstyrelsen
Center for Jura, Uddannelse og Kommunikation

Grafisk design og produktion: BystedFFW
Tryk: PrintoHolbæk
Fotograf: Kristian Brasen
Oplag: 1.000 stk.

ISBN: 978-87-92551-47-4

VELKOMMEN

I Danmarks Domstole har vi stor respekt for det arbejde, du laver som journalist. Vi ved, at I ofte arbejder med korte deadlines. Og vi ved, at retsområdet er omfattende og komplekst.

Derfor har vi – her i bogen - samlet nogle af de informationer, som du kan få brug for, når du dækker en retssag

Du finder fx forklaringer på de særlige ord og begreber, der bruges hyppigst i retssystemet. Du får også at vide, hvilke rettigheder og pligter du har som journalist, og vi giver dig et overblik over den hjælp, vi kan tilbyde dig. Derudover kan du få styr på, hvordan retssystemet hænger sammen, og hvilke love du bør interessere dig særligt for.

Her kan du fx få svar på, om du må live-blogge fra retssale, om du kan gøre indsigelse mod et navneforbud, og hvornår det hedder mistænkt, sigtet og tiltalt.

Bagest i bogen er der et stikordsregister. I stikordsregisteret kan du se, hvor i bogen de centrale begreber optræder. Nogle af henvisningerne er markeret med fed. Det markerer, at det pågældende begreb forklares uddybende.

Bagerst i bogen finder du også en oversigt over, hvor du kan finde yderligere informationer online. Undervejs i bogen finder du desuden links til uddybninger af de forskellige emner.

Du finder bogen online her: retgodtatvide.dk – hvor der er en søgefunktion, så du hurtigt kan finde det, du har brug for. Her kan du desuden hente bogen som PDF og tilmelde dig abonnement på kommende ændringer.

Hver enkelt ret og Procesbevillingsnævnet har sin egen hjemmeside under domstol.dk. Her finder du fx navne på de enkelte retters pressekontaktdommere. Hjemmesiden er meget omfattende, og du finder mange nyttige informationer om Danmarks Domstole. Der er også en særlig side med generelle informationer for pressen: domstol.dk/presse. Her kan du finde og søge adgang til vores ekstranet til journalister. Ekstranettet viser elektroniske uanonymiserede retslistes for retternes straffesager to uger frem i tiden.

Velkommen i Danmarks Domstole

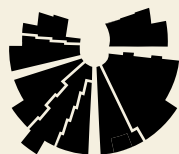
STYR PÅ RETSSYSTEMET

Her i kapitlet får du først et overblik over, hvordan retssystemet er bygget op, et par statistiske oplysninger om Danmarks Domstole og en oversigt over de forskellige retter og deres opgaver. Derefter får du en kort gennemgang af de styrelser, nævn og råd, der er tilknyttet retssystemet. Til slut i kapitlet kan du læse om de europæiske domstole og Den Internationale Domstol.

Magtens tredeling

Siden grundloven blev indført i 1849, har magten i Danmark været delt i tre.

Princippet om magtens tredeling og domstolenes uafhængighed af de andre statsmagter er med til at sikre demokratiet og borgernes retssikkerhed.

FOLKETINGET

har den lovgivende magt. Det vedtager love og fastsætter strafferammer for overtrædelse af lovene.

REGERINGEN

har den udøvende magt og sørger sammen med den offentlige forvaltning for, at lovene bliver håndhævet.

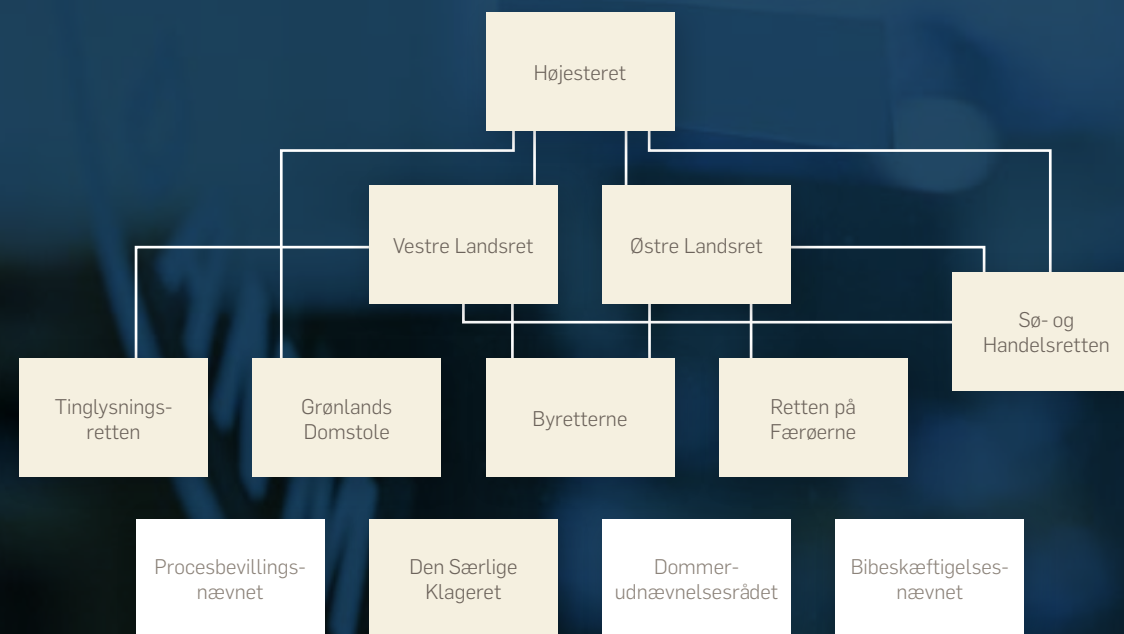

DOMSTOLENE

har den dømmende magt og bestemmer, hvordan lovene skal fortolkes i de konkrete sager.

Har du brug for en grundig gennemgang af retssystemet og retternes opgaver, finder du den her: kenddinret.dk

SÅDAN ER DANMARKS DOMSTOLE ORGANISERET

Domstolsstyrelsen

Vil du vide noget om den enkelte ret, skal du gå ind på forsiden af domstol.dk, hvor du kan trykke dig frem til hver enkelt rets hjemmeside.

Byretterne, landsretterne og Højesteret udgør de grundlæggende tre niveauer i det danske retssystem, men Danmarks Domstole består også af en række andre institutioner med hver sin særlige funktion.

Det danske retssystem er baseret på det såkaldte **to-instansprincip**, der sikrer, at parterne kan appellere rettens afgørelser til en højere instans.

De fleste sager begynder i byretterne med en mulighed for appel til landsretterne. Hvis en sag er begyndt i byretten, kan den i særlige tilfælde indbringes for den tredje og højeste instans, Højesteret. Den højere instans kan enten nå frem til samme resultat (**stadfæste**) eller ændre dommen.

Statistik over Danmarks Domstole

Der er ca. 2.400 ansatte ved Danmarks Domstole, heraf ca. 380 dommere. Det samlede budget er på ca. 1,8 mia. kroner. De 24 byretter behandler over 700.000 sager om året, Sø- og Handelsretten over 300 sager, Østre Landsret over 8.000 sager, Vestre Landsret ca. 6.000 sager og Højesteret ca. 300 sager.

Du kan orientere dig om, hvor mange og hvilken type sager der behandles i retterne, og hvad den gennemsnitlige længde er for sagsbehandling her: domstol.dk/statistik

Her finder du også links til nøgletal for sagsbehandlingen i de enkelte kvartaler tilbage til 2009 og frem til det seneste kvartal.

Tallene beskriver typerne af sagsbehandling, og hvilke rammer de finder sted i, fx fogedsager, sager om alvorlige forbrydelser (nævningesager), sager i byretter og sager i Sø- og Handelsretten.

Statistik for Procesbevillingsnævnet, der årligt behandler ca. 3.000 sager om appel-tilladelser og fri proces, finder du her: domstol.dk/proces/aarsb

Danmarks Domstole fører ikke statistik over, hvor mange sager der behandles specifikt indenfor enkelte retsområder som fx køberet, ansættelsesret, injurier, skatteunddragelse eller vold mod tjenestemand.

Hvis du har brug for præcise undersøgelser af den slags, finder du dem bl.a. her: Justitsministeriets Forskningskontor: domstol.dk/JM/statistik
Anklagemyndighedens statistik: domstol.dk/Anklage/statistik

Byretter

Danmarks 24 byretter ligger i Esbjerg, Glostrup, Helsingør, Herning, Hillerød, Hjørring, Holbæk, Holstebro, Horsens, Kolding, København, Lyngby, Nykøbing F., Næstved, Odense, Randers, Roskilde, Svendborg, Sønderborg, Viborg, Aalborg, Aarhus samt på Bornholm og Frederiksberg.

Civile sager og straffesager begynder som hovedregel i en byret.

Hver byret har sin egen foged- og skifteafdeling. Fogedafdelingen behandler sager om tvangsgennemførelse af krav. Det kan fx være krav om betaling af penge eller om at få børn udleveret til samvær. Fogedafdelinger afholder også tvangsauktioner.

Læs mere: domstol.dk/fogedsager

Skifteafdelingen behandler fx skifte af dødsboer, skifte af ægtefællers fællesbo, insolvenssager og sager om konkurskarantæne. Læs mere: domstol.dk/skiftesager

Landsretter

Der findes to landsretter. Østre Landsret dækker området øst for Lillebælt, og Vestre Landsret dækker området vest for Lillebælt. Landsretterne er placeret i henholdsvis København og Viborg. Dette kaldes **hovedtingsteder**. Derudover har landsretterne retslokaler rundt om i landet. De kaldes **bitingsteder** og anvendes til behandling af straffesager. Vestre Landsret har bitingsteder i Aalborg, Aarhus, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Østre Landsret har bitingsteder i Odense, Nykøbing Falster og Rønne.

En sag kan som udgangspunkt kun komme for landsretten, hvis den først har været behandlet enten i byretten, af Tinglysningssretten eller i visse tilfælde af Sø- og Handelsretten.

Sø- og Handelsretten

Sø- og Handelsretten ligger i København, men er landsdækkende og kan sættes over hele landet.

Sø- og Handelsretten er en overordnet, specialiseret ret, der behandler civile sager, hvor der kræves særlig fagkundskab.

Det kan fx være i internationale erhvervsager, transportsager, sager om patenter, brugsmodeller, varemærker og design, markedsføringsager og konkurrencesager. Sø- og Handelsretten behandler også principielle sager, hvor fagkundskab om arbejds-markedsforhold har særlig betydning, og forbudssager på de områder, hvor den er specialret. Når det drejer sig om straffesager, hører sagerne dog under byretterne.

Højesteret

Højesteret ligger i København og er Danmarks øverste domstol. Højesteret behandler som hovedregel kun sager, som er principielle og af betydning for retsudviklingen. En sag kan normalt kun blive behandlet her, hvis den først har været behandlet i en byret og derefter i landsretten, foruden at Procesbevillingsnævnet har givet tilladelse til appel. Domme, hvor landsretterne har truffet afgørelse som første instans, og visse domme fra Sø- og Handelsretten, kan dog ankes direkte til Højesteret.

Tinglysning retten

Tinglysning retten ligger fysisk i Hobro, men i praksis foregår al tinglysning digitalt. Tinglysning retten er en specialiseret, landsdækkende ret på byrets niveau, som tager sig af registrering af rettigheder over løsøre og fast ejendom, fx skøder.

Retten på Færøerne

Retten på Færøerne behandler samme typer sager som byretterne i Danmark. Der er mulighed for at appellere afgørelser fra Retten på Færøerne til Østre Landsret.

Grønlands Domstole

Retterne i Grønland består af fire kredsretter i kredsene Qaasuitsuq, Qeqqata, Sermersooq og Kujalleq samt Retten i Grønland og Grønlands Landsret. Domme fra Grønlands Landsret kan med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet appelleres til Højesteret i København.

Procesbevillingsnævnet

Procesbevillingsnævnet har både en afdeling for appeltilladelse og en afdeling for fri proces.

De to afdelinger har et fælles sekretariat, der forbereder sagerne. Nævnet for appeltilladelser træffer afgørelse i ansøgninger om **appeltilladelse** til landsretten og til Højesteret i både civile sager og straffesager. I nævnets afdeling for fri proces bliver der taget stilling til klager over Civilstyrelsens afslag på **fri proces**. Procesbevillingsnævnet er et uafhængigt nævn. Det er ikke en del af domstolssystemet og heller ikke en del af den offentlige forvaltning.

Den Særlige Klageret

Den Særlige Klageret ligger sammen med Højesteret i København og behandler bl.a. sager om genoptagelse af straffesager. Retten træffer også afgørelser i disciplinære sager angående domstolenes juridiske personale og kan fx afsætte en dommer. Den Særlige Klageret behandler også sager om at **afbeskikke** en forsvarer eller at udelukke vedkommende fra straffesager.

Domstolsstyrelsen

Domstolsstyrelsen har til opgave at administrere og udvikle Danmarks Domstole. Økonomisk hører styrelsen under Justitsministeriet, men justitsministeren kan ikke bestemme over styrelsen og kan ikke ændre styrelsens afgørelser. Domstolsstyrelsen ledes af en bestyrelse og en direktør. Bestyrelsen har det overordnede ansvar og ansætter direktøren. Sammensætningen af bestyrelsen er fastsat i lov om Domstolsstyrelsen.

Dommerudnævnelsesrådet og Bibeskæftigelsesnævnet

Dommerudnævnelsesrådet er et uafhængigt råd, der laver indstillinger til justitsministeren om besættelse af dommerstillinger.

Bibeskæftigelsesnævnet regulerer dommeres bibeskæftigelse og behandler ansøgninger fra dommere, der ønsker tilladelse til fast bibeskæftigelse. Nævnet skal bl.a. tage stilling til dommerens habilitet og beskæftigelsesens omfang. Bibeskæftigelsen vil typisk dreje sig om at sidde som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn eller en voldgiftsret i egenskab af dommer. En dommer må kun have fast indtægtsgivende bibeskæftigelse, hvis det ved lov er bestemt, at det pågældende hverv skal varetages af en dommer, eller hvis dommeren har Bibeskæftigelsesnævnets tilladelse. Hvert år udarbejder nævnet en oversigt over dommeres bibeskæftigelse. Oversigterne kan du se her: domstol.dk/bijob

Du kan læse mere om Bibeskæftigelsesnævnet og dets lovmæssige baggrund her: domstol.dk/bijob/naevn

Europæiske og internationale domstole

Den danske stat er underlagt EU-Domstolen og indgår på mellemstatsligt niveau i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og i FN's højeste dømmende organ, Den Internationale Domstol.

EU-Domstolen er relevant, når det handler om overholdelse af EU's regler.

Den Internationale Domstol er relevant, når det gælder FN.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er relevant, når det gælder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det er kun stater, der kan indbringe sager for EU-Domstolen og Den Internationale Domstol. Både stater og borgere kan indbringe en sag for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg behandler og dømmer i sager om overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som ved lov er gjort til en del af dansk ret. Domstolen er en europæisk, overstatslig domstol og hører under Europarådet (ikke EU). Domstolen behandler sager om overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Borgere i medlemslandene kan indbringe sager for domstolen, hvis de mener, at staten krænker menneskerettighedskonventionen.

Men det er en forudsætning, at sagen først er prøvet ved deres eget lands domstolsystem. En medlemsstat kan også indbringe sager om et andet medlemslands overtrædelse af menneskerettighedskonventionen for domstolen. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols hjemmeside: echr.coe.int

EU-Domstolen

EU-domstolen er den øverste dømmende myndighed i EU-regi og ligger i Luxembourg. Domstolen behandler og dømmer i sager om medlemslandenes forpligtelser i forhold til de regler, der udarbejdes og vedtages i forbindelse med EU-samarbejdet. Den behandler også sager om, hvordan EU-regler som fx direktiver skal fortolkes. Det kan være områder som ligeløn og arbejdskraftens frie bevægelighed. Den enkelte borger kan ikke anlægge sag direkte ved EU-Domstolen. EU-Domstolens hjemmeside: curia.europa.eu

Den fælles europæiske patentdomstol

Den fælles europæiske patentdomstol forventes at blive sat i drift i 2016 og får kompetence til at dømme i sager om europæiske patenter. Domstolen får afdelinger, såkaldte kamre, både centralt, regionalt og lokalt. Danmarks lokale kammer får til huse i Sø- og Handelsretten i København.

Se mere på: unified-patent-court.org

Den Internationale Domstol og Den Internationale Straffedomstol

Det internationale samfunds dømmende magt er Den Internationale Domstol, der hører under FN og ligger i Haag. Domstolen kan behandle sager om brud på internationale love. Domstolen behandler sager mellem stater, men kun hvis staterne selv indvilger i at være part. Staterne er som udgangspunkt forpligtet til at respektere domstolens afgørelser. Det er dog langt fra alle stater, der accepterer Den Internationale Domstols domsmyndighed. Domstolen består af 15 dommere, der vælges for en niårig periode af FN's Generalforsamling sammen med FN's Sikkerhedsråd.

Den Internationale Straffedomstol under FN behandler internationale forbrydelser, dvs. forbrydelser mod menneskeheden, folkedrab og krigsforbrydelser.

Den Internationale Domstols hjemmeside: www.icj-cij.org

**STYR PÅ
LOVENE**

I konkrete sager kan du få brug for at vide noget om en bestemt lov. Du finder en oversigt over alle Danmarks love her: domstol.dk/Retsinfo/danskelove

Når du som journalist arbejder med retsstof, skal du navnlig være opmærksom på:

- Retsplejelovens § 1017 b: I sager om overtrædelse af straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser kan man idømmes bødestraf for at offentliggøre forurettedes navn, stilling, bopæl eller andre oplysninger om den pågældendes identitet.
- Retsplejeloven § 1017 d: Domme og kendelser i straffesager, selve dokumenterne eller uddrag heraf, må kun gengives offentligt, når de er anonymiseret, sådan at sigtedes, tiltaltes, forurettedes eller vidners identitet ikke fremgår. Overtrædelse straffes med bøde.
- Retsplejeloven § 41 f, stk. 6: Dokumenter i retssager, som en journalist har fået adgang til gennem sin særlige ret til aktindsigt, må ikke opbevares tilgængeligt for andre end journalister og redaktionsmedarbejdere og må kun bruges til støtte for journalistisk og redaktionelt arbejde. Overtrædelse straffes med bøde.
- Justitsministerens bekendtgørelse nr. 546 fra 2004:

Journalister har pligt til at opbevare retsbogsudskrifter, kopier af anklageskrift og retsmødebegæring særskilt på et aflåst sted, som kun journalisterne og andre redaktionelle medarbejdere har adgang til.

Generelt skal du som journalist interessere dig for især fem love plus en vejledning:

- **Retsplejeloven**
- **Straffeloven**
- **Offentlighedsloven**
- **Medieansvarsloven**
- **Lov om massemediers informationsdatabaser**
- **Vejledende regler for god presseskik.**

Nedenfor finder du en kort beskrivelse af, hvad de hver især dækker, og hvor du kan læse lovteksterne i deres fulde længde. Hvis du vil nøjes med at læse de uddrag, der er mest relevante for journalister og redaktører, har Danske Medier samlet dem under titlen Redaktørens lovsamling her: domstol.dk/DaMe/Lovsam

Retsplejeloven

Retsplejeloven er den lov, der handler om domstolene, advokater og anklagemyndigheden.

Den omfatter også procesreglerne for behandlingen af civile retssager, straffesager og fogedsager. Retsplejeloven regulerer betingelserne for at beslutte tvangsindgreb som fx anholdelse, varetægtsfængsling og telefonaflytning (se side 64-65). Det er denne lov, der bestemmer, at retsmøder skal være offentligt tilgængelige og foregå ved mundtlig fremlæggelse. Det er også i retsplejeloven, at der er en regel om, at retten under visse betingelser kan beslutte at begrænse offentlighedens adgang til at overvære en sag. Det kan besluttes ved en kendelse om dørlukning (se side 59), om navneforbud eller om referatforbud.

I retsplejeloven finder du også reglerne om journalisters mulighed for aktindsigt i retsdokumenter mv., hvor journalister har flere rettigheder end andre borgere. Som journalist har du mulighed for aktindsigt i retsmødebegæring, doms- og retsbøger eller anklageskrift. Loven giver dig mulighed for at læse domme og kendelser, og den pålægger dig at opbevare informationerne forsvarligt. Retsplejeloven er Danmarks mest omfattende lov og består af over 1000 paragraffer.

Se den fulde lovtekst: domstol.dk/Retsinfo/retsplejelov

Straffeloven

Der er mange love, som det er strafbart at overtræde, fx færdselsloven eller våbenloven.

Straffeloven er den lov, der beskriver de almindelige betingelser for at straffe og de konkrete handlinger, der er strafbare.

Fx fremgår det af straffelovens § 1, at der kun kan pålægges straf, hvis der er **hjemmel** til det i en lov (altså at der er en lovbestemmelse, der fastslår det). Loven skal desuden være vedtaget på det tidspunkt, hvor forholdet blev begået. Man kan altså ikke straffe med tilbagevirkende kraft. Straffeloven er opdelt i en almindelig del og en særlig del.

Den **almindelige del af straffeloven** beskriver de generelle betingelser for at kunne straffe, bl.a. bestemmelserne om den kriminelle lavalder, om tilregnelighed, forsæt, uagtsomhed, forsøg, forældelse og nødværge. Her står fx også bestemmelser om de forskellige typer af straffe. De almindelige straffe er bøde og fængsel. En fængselsstraf kan være ubetinget eller betinget. En betinget straf skal ikke afsones, hvis den dømte overholder vilkårene, der fx kan være tilsyn af Kriminalforsorgen eller samfundstjeneste.

I den **særlige del af straffeloven** står de konkrete forhold beskrevet, som er strafbare, fx drab, tyveri, vold, voldtægt, bedrageri eller ærekrænkelser.

I en straffesag skal dommeren tage stilling til, om hver enkelt af de betingelser, der er beskrevet i loven, er opfyldt. Både de almindelige og de særlige betingelser.

Se den fulde lovtekst: domstol.dk/Retsinfo/straffelov

Offentlighedsloven

Offentlighedsloven regulerer borgernes ret til aktindsigt i fx myndighedernes arbejde. Det kan fx være Domstolsstyrelsens arbejde. Domstolene er ikke omfattet af offentlighedsloven, og retten til aktindsigt er i stedet reguleret i retsplejeloven.

Se den fulde lovtekst: domstol.dk/OffLov

Medieansvarsloven

Medieansvarsloven handler om publicering, og hvem der kan straffes for en lovstridig publicering. Straffen for ikke at overholde denne lov kan være bøde eller fængsel. Det er medieansvarsloven, som regulerer Pressenævnet.

Den fulde lovtekst: domstol.dk/MedieAnsLov

Lov om massemediers informationsdatabaser

Dit medie er omfattet af loven om massemediers informationsdatabaser, når det gælder retsstof, der har med personfølsomme oplysninger at gøre.

Fx må informationer, som du har modtaget i kraft af journalisters særlige ret til aktindsigt, ikke være tilgængelige for andre end de journalister og redaktionsmedarbejdere, der er ansat på dit medie.

Desuden må informationerne kun bruges i journalistisk eller redaktionelt arbejde.

Se den fulde lovtekst: domstol.dk/LovMediersInfobaser

Vejledende regler for god presseskik

For at sikre at pressen optræder etisk, troværdigt og uafhængigt, har Dansk Journalistforbund og Danske Medier lavet en sammenfatning af de vejledende regler for god presseskik. Pressenævnet, som er et uafhængigt offentligt nævn, tager stilling til, om medierne følger de vejledende regler.

Pressenævnets vejledende regler kan læses på nævnets hjemmeside: domstol.dk/Pressenaevn/skik

Dansk Journalistforbund og Danske Medier, GUIDE presseetiske regler, 2013: domstol.dk/DJ/DaMe/etik

**STYR PÅ
SAGERNE**

Der er flere måder, du som journalist kan orientere dig om retssagerne på, uden at det fx kræver aktindsigt. Her i kapitlet finder du et par af mulighederne. På domstol.dk finder du et såkaldt presserum: domstol.dk/presserum. Her er der links til pressemeddelelser, domsresuméer, kontaktpersoner, statistikker, billedarkiv osv. De fleste retter tilbyder at skrive journalister på en mailingliste. Derefter vil du fx modtage pressemeddelelser og blive holdt orienteret om, hvornår der er grundlovsforhør i den pågældende ret.

Retslister

Alle retter offentliggør hver dag lister over de retssager, de skal behandle den dag og to uger frem. På en retsliste kan du læse, hvilken type retsmøde der er tale om (fx hovedforhandling eller domsafsigelse), hvornår retsmødet foregår og i hvilken retssal. Du kan også læse, hvad og hvem sagen drejer sig om, og hvem der er juridisk(e) dommer(e). Rettens journalnummer vil fremgå, og hvis der er tale om en straffesag, vil du normalt også kunne se politiets eller anklagemyndighedens sagsnummer samt navnet på en eventuel forsvarer. Hvis der er tale om en civil sag, vil parternes advokaters navne være oplyst. Det vil stå på retslisten, hvis der er nedlagt et navneforbud, eller hvis retten skal tage stilling til anmodning om forbud.

Retslisterne er hængt op i retsbygningen og ligger på den enkelte rets hjemmeside under domstol.dk.

Når retslisterne vises i digital form, enten på nettet eller på en skærm i retsbygningen, er de anonymiserede.

Vær opmærksom på, at en retsliste ikke altid er ført ajour, fx hvis et retsmøde er blevet aflyst med kort varsel. Grundlovsforhør, der finder sted i weekenden eller i byretterne på Frederiksberg eller i København, offentliggøres af praktiske årsager ikke på domstol.dk.

Du skal vide, at ikke alle sager fremgår af de retslistes, der offentliggøres.

I straffesager er både sigtedes og tiltaltes navne anonymiserede. Det vil sige, at navnene ikke bliver oplyst på retslisten.

Navnene kan læses på **Journalisternes ekstranet** (se side 28).

Her kan du læse den fulde lovtekst om retslistes: domstol.dk/lov/Retsinfo/retslistes

Domsresuméer

Du kan se resuméer af udvalgte afsluttede sager på domstolens hjemmeside: domstol.dk/domsresume

På hjemmesiden kan du dels søge på et ord i et fritekstfelt og dels i en bestemt retskreds og periode.

Her finder du også et udvalg af landsretternes og Procesbevillingsnævnets afgørelser. Du har mulighed for at abonnere på RSS-feed på udvalgte domsresuméer. Du skal være opmærksom på, at domsresuméerne er underlagt de samme regler for anonymisering mv. som retslistes, når de ligger i digital form.

Højesteret og Sø- og Handelsretten har egne domsdata-baser, som er tilgængelige via disse retters hjemmesider. Her offentliggøres stort set alle domme fra de to retter.

Kendelser og domme fra Sø- og Handelsretten finder du her:

domstol.dk/SoeHand/DomKend

Kendelser og domme fra Højesteret finder du her:

domstol.dk/HoejeRet/DomKend

En fælles offentligt tilgængelig database med domme, som anonymiseres i fornødent omfang, ventes klar indenfor de kommende år. Det er hensigten, at domsdata-basen skal indeholde domme i civile sager og straffesager fra byretterne, landsretterne, Sø- og Handelsretten samt Højesteret.

Pressekontakt i Domstolsstyrelsen

Har du brug for information om domstolenes generelle udvikling, statistik, administration og it, kan du kontakte kommunikationssekretariatet i Domstolsstyrelsen:

domstol.dk/DomStyr/Presse

Kontaktpersoner i retterne

De enkelte retter har en kontaktperson til pressen, som fx kan hjælpe dig med praktiske informationer om forhold i den pågældende ret. Hvis du derimod skal bruge en udtalelse om en konkret sag eller en juridisk forklaring i en konkret sag, skal du kontakte pressekontaktdommeren.

Kontaktpersoner i retterne: domstol.dk/kontakt/retter

Pressekontaktdommere

En ret har normalt sin egen pressekontaktdommer, som du kan ringe eller skrive til, hvis du har behov for juridisk uddybning i forbindelse med en sag. Det kan fx være, hvis du har brug for at få forklaret en dom eller gerne vil vide, hvordan retspraksis er på et bestemt område.

Pressekontaktdommeren tager sig af henvendelser fra pressen ved siden af sit job som dommer. Vedkommende er vant til at formidle juridisk stof og har indsigt i journalisters arbejdsmetoder.

En pressekontaktdommer kan tale til baggrund eller citat efter aftale. Han eller hun udtaler sig som dommer, men giver normalt ikke vurderinger af fx konkrete domme. Hos Procesbevillingsnævnet skal du henvende dig til sekretariatschefen.

Sådan finder du navn og kontaktoplysninger på en pressekontaktdommer: Gå ind på forsiden af domstol.dk, og tryk dig frem til den relevante rets hjemmeside. Informationerne står under 'Praktiske oplysninger' ude i venstre side. Det er en stor hjælp, hvis du kan oplyse journalnummeret på den sag, du henvender dig om.

Læs mere om pressekontaktdommere: domstol.dk/PresseDommer

Få en samlet oversigt over pressekontaktdommerne: domstol.dk/PresseDommerListe

VESTRE LANDSRET

Asmildklostervej 21

Vestre Landsret P →

AKTINDSIGT

Retsplejeloven giver dig mulighed for aktindsigt før, under og efter en retssag. Domstolene har en oversigt over, hvilke muligheder journalister har for aktindsigt: domstol.dk/aktindsigt. Danmarks Medie- og Journalisthøjskole har samlet relevante spørgsmål og svar på, hvilke love der gælder om aktindsigt, samt hvornår og hvordan de rent praktisk træder i kraft: domstol.dk/DMJX/aktindsigt

Journalisternes ekstranet

Hvis du som journalist har brug for at kunne læse retslisters uden anonymisering, så du kan danne dig et hurtigt overblik, har du mulighed for det på **Journalisternes ekstranet** under domstol.dk. Her opdateres retslisters med navne på sigtede og tiltalte fire gange i døgnet, og de ligger til gennemsyn for en periode på 14 dage frem i tiden. Det kræver ansøgning og brug af digital medarbejdersignatur at få adgang til **Journalisternes ekstranet**. Ansøgningen skal indsendes af det medie, du arbejder for.

Læs mere om Journalisternes ekstranet: domstol.dk/ekstranet

Retsbog

Som journalist har du lov til at få en kopi af den retsbog, som føres ved alle retter. Dog kan hele retsbogen ikke udleveres, hvis retsmødet er holdt for lukkede døre. Når retsmødet er holdt for lukkede døre, har du ikke ret til aktindsigt i referatet af de forklaringer, der er afgivet for lukkede døre, men kun ret til aktindsigt i selvekendelsen.

En retsbog er en slags mødereferat for den enkelte retssag. I en retsbog finder du oplysning om tid og sted for retsmøder og -afgørelser, navne på de juridiske dommere, parternes navne og navne på de personer, der er til stede ved retsmødet samt et kort referat af forhandlingerne i retten. Du kan også læse parternes påstande (dvs. krav), begæringer, indsigelser og forklaringer. Du kan få hjælp af den pågældende rets pressekontakt dommer, som du kan ringe eller skrive til. Alternativt kan du kontakte sekretariatschefen, chefen for retsafdelingen eller retspræsidenten.

Retten skal have 175 kroner i afgift for en udskrift, som enten kan sendes til dig med brev eller digital post, hvis du har en sikker, dvs. krypteret, mail. Sådan en kan du oprette her: domstol.dk/KryptMail, men vær opmærksom på, at der er en vis ekspeditionstid. Du kan også hente en kopi af retsbogen i rettens reception efter forudgående aftale.

Domme og kendelser

Som udgangspunkt har enhver ret til at få indsigt i domme og kendelser i civile sager. Det samme gælder domme i straffesager, der er afsagt indenfor det seneste år.

Som journalist har du yderligere ret til at gennemlæse alle domme (men ikke kendelser), der er afsagt inden for de seneste fire uger. Du kan få lov til at gennemlæse en dom ved personlig henvendelse i retten.

Der er også mulighed for at få kendskab til forklaringer, der er afgivet mundtligt og optaget digitalt, men som ikke kan læses i dommen eller i retsbogen. Du kan efter denne regel ikke få en kopi af forklaringerne med dig, og du kan heller ikke få dem tilsendt. Ring og lav en aftale på forhånd og sørg for at have nogle søgeoplysninger klar om sagen. Årsagerne til, at du skal give de oplysninger, er dels, at personalet på den måde lettere kan finde den relevante sag, og dels fordi retten fx ikke bare udleverer alle domme om en bestemt person. Oplys derfor gerne både journalnummer, dato for sagens behandling eller dommens afsigelse, navne, og hvad sagen handler om.

Pressebakke med domme

Nogle retter lægger domme frem i en bakke til journalister med domme fra de seneste fire uger. Navne på eventuelle lægdommere eller ofre for seksualforbrydelser vil være udeladt. Dommeren kan vælge at anonymisere domme, som udleverer erhvervs-hemmeligheder, enkeltpersoners private forhold eller oplysninger om forebyggelse af en forbrydelse. Forklaringer afgivet for lukkede døre vil ikke kunne læses i dommene. Drejer dommen sig om en sag om ægteskab og/eller forældremyndighed, ligger den ikke i pressebakken.

Retsmødebegæring og anklageskrift

Det er tidspunktet for forkyndelsen, der afgør, hvornår du kan få aktindsigt. I anklageskrifter og retsmødebegæring kan du få aktindsigt en uge efter forkyndelsen eller 14 dage efter dokumentet er sendt til tiltalte eller sigtede (dog senest på dagen for retsmødet eller domsforhandlingen). Det er anklagemyndigheden, der tager stilling til begæring om udlevering af kopi af anklageskrift eller retsmødebegæring.

I straffesager har journalister mulighed for at få aktindsigt i anklageskrift og retsmødebegæring ved anklagemyndigheden. I nævningesager dog hos statsadvokaten.

Hjælpebilag i straffesager

Hjælpebilag kaldes også støttebilag og kan fx være tegninger over et gerningssted, skemaer over selskabskonstruktioner eller lister over kronologiske forløb. I straffesager udarbejder anklagemyndigheden eller forsvareren af og til hjælpebilag, som du kan låne ved et retsmøde under en tilståelsessag og under en hovedforhandling.

Mange steder vil det være muligt at se både støttebilag, overvågningsvideoer og afskrifter af aflytninger på opstillede tv-skærme under sagens behandling i retssalen.

Eventuelt må du selv finde et passende tidspunkt under hovedforhandlingen og markere for dommeren, at du gerne vil se bilagene, hvis det kan lade sig gøre.

Dokumenter i civile sager

I civile sager har enhver ret til indsigt i parternes eventuelle påstandsdokumenter to arbejdsdage, før hovedforhandlingen begynder. **Påstandsdokumenter** er parternes formulerede krav og argumentationen for dem. Desuden kan du låne en sags dokumenter under retsmødet, forudsat at parterne accepterer det.

Kopi af sigtelse

Det kan være en fordel at få lov til at se en sigtelse og skrive den af for at undgå tvivl om, hvorvidt du har hørt eller forstået den rigtigt. Du har ikke krav på at læse eller få kopi af en sigtelse, men når retsmødet er slut, kan du spørge anklageren om lov.

REPORTAGE FRA RETTEN

Alle kan overvære retssager og referere fra dem, for som udgangspunkt er alle retssager i Danmark åbne for offentligheden. Dommeren kan dog begrænse denne åbenhed for offentligheden eller dele af den (se side 56-61). Det er dommeren, der leder retsmødet (eller retsformanden, hvis der er flere dommere). Dommeren bestemmer forløbet i retssalen og dermed også, om og i givet fald på hvilken måde en journalist kan komme til orde.

Først og fremmest skal du være opmærksom på, at det er forbudt at optage lyd og billeder inde i en retsbygning uden forudgående tilladelse. Derfor kan det være en udfordring for journalister og fotografer at formidle og billeddække deres reportager. Her er en liste over nogle af de muligheder, du kan benytte, og de forhold du skal være opmærksom på:

Billeder og lyd i retssalen

Det er ikke tilladt at optage eller transmittere foto, video og lyd under retsmøder, medmindre dommeren i særlige tilfælde giver lov til det.

Tv-stationer, der på forhånd søger om tilladelse, får ofte lov til at filme, når retsformanden, altså den ordførende dommer, afsiger dommen.

Du skal være klar over, at du sandsynligvis vil blive pålagt at dele optagelsen med andre medier, hvis de er interesserede. Det vil fremgå af tilladelsen fra retten, hvad der må filmes. Der vil normalt blive givet tilladelse til, at eventuelle øvrige juridiske dommere kan medvirke på optagelsen, hvis de selv er indforståede. Derimod vil der ikke blive givet tilladelse til at filme andre i retssalen, hverken vidner eller den tiltalte/dømte. Lægdommere må heller ikke filmes, idet det efter retsplejeloven er forbudt at offentliggøre lægdommers identitet.

Tegning fra retslokalet

Der må tegnes i retslokalet, og tegningerne må offentliggøres, så længe det ikke strider mod et eventuelt forbud fra dommeren. Hvis personen på tegningen er omfattet af et navneforbud, må vedkommende på ingen måde kunne genkendes på tegningen, derfor anbefales sløring. Lægdommere må heller ikke kunne genkendes på tegningen.

Live-blogging, tweets og tekster fra retslokalet

Du kan vælge at holde offentligheden løbende opdateret under en konkret retssag ved at live-blogge, tweete eller skrive artikler direkte fra retssalen til læserne på en elektronisk platform.

Det er lovligt, så længe du ikke forstyrrer roen i retten. Men du skal være opmærksom på, om det bryder med et forbud nedlagt af dommeren. Dommeren kan fx nedlægge et forbud mod at transmittere tekster fra salen af hensyn til senere vidneafhøringer i sagen. Det sker, for at vidner, der endnu ikke er afhørt, ikke skal kunne blive påvirket af at have læst detaljer fra retsmødet, fx andre vidners forklaringer. Du skal selvfølgelig også sikre dig, at indholdet i dine tekster ikke bryder med vejledende regler for god presseskik: domstol.dk/DJ/DaMe/etik

Regler udenfor selve retslokalet

Journalister benytter sig ofte af muligheden for at interviewe forsvarere og anklagere på vej til og fra retsbygningen. Du må nemlig gerne fotografere, filme og interviewe udenfor retsbygningen og med denne i baggrunden. Men du må ikke optage billeder af sigtede og tiltalte, der er på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag, medmindre de har givet deres samtykke. Nævninge, domsmænd og vidner må aldrig fotografere eller filmes. Du skal derfor sørge for, at ingen af de nævnte passerer i baggrunden af et tv-interview eller på et foto. Du skal også sørge for, at personer, der i anden anledning er i retsbygningen, ikke kan genkendes.

Vær i øvrigt opmærksom på, at det er retspræsidenten, der har ansvaret for området ude foran retsbygningen og i selve bygningen bortset fra retslokalet, hvor det er sagens dommer eller retsformand, der har ansvaret. Hvis du ønsker at filme eller tage billeder i den øvrige del af retsbygningen, skal du søge om tilladelse hos retspræsidenten i forvejen.

**SÅDAN FOREGÅR
DET I RETSLOKALET**

Når du kommer ind i retsbygningen, vil der ofte være en informationstavle med oversigt over de enkelte retssale og en informationsskranke, hvor du kan spørge om vej. Inde i selve retssalen vil du se, at der er pladser til tilhørere og presse. Du har pligt til selv at holde dig orienteret om, hvorvidt der er nedlagt et referat- eller navneforbud. Hvis du er i tvivl, må du spørge dig frem. Hvis der medvirker en retssekretær, kan du fx spørge vedkommende, der ofte er på plads før rettens øvrige medarbejdere og sidder ved dommerens bord. Ofte er der også en retsbetjent, du kan spørge.

Alle sager begynder med, at dommeren kommer ind, og alle rejser sig i respekt for retten.

Dommeren i byretten bærer under de fleste retsmøder en mørkeblå kappe. I landsretten og Sø- og Handelsretten er dommerens kappe sort, og i Højesteret er dommerkappen rød.

Vidner kommer ind i retssalen i den rækkefølge, de skal afhøres. Dette sker for at undgå, at vidner hører parternes og de andre vidners forklaringer, før de selv er blevet afhørt.

Når det gælder retsmøder om straffesager (det vil også sige grundlovsforhør), skal du være opmærksom på, om dommeren spørger, om der er repræsentanter for pressen til stede. Du svarer selvfølgelig ja og sørger for øjenkontakt med dommeren. Så vil dommeren henvende sig til dig og høre dit synspunkt, hvis anklageren eller forsvareren fx beder om et navne- eller referatforbud eller om at få dørene lukket. Nu kan du benytte din **journalistiske udtaleret** og begrunde, hvorfor du i givet fald mener, at en sag har offentlig interesse og bede dommeren tage dette med i sine overvejelser. Men du skal have gjort dit hjemmearbejde og have argumenterne på plads.

Læs mere her: domstol.dk/DJ/RetsHaandbog

Hvis dommeren ikke følger din indstilling, har du mulighed for at **kære kendelsen** (se side 60). Men du har kun ret til at kære (klage over) en kendelse om dørlukning eller navneforbud, hvis du har været til stede ved det retsmøde, hvor afgørelsen er truffet, og dommeren har noteret din tilstedeværelse i retsbogen. Bemærk, at der er en afgift på 400 kroner for at kære.

Grundlovsforhør

Hvis politiet har anholdt en mistænkt og ønsker at tilbageholde vedkommende i mere end 24 timer, skal en dommer ifølge loven tage stilling til, om den pågældende kan **varetægtsfængsles**. Det er dommerens opgave at sikre, at betingelserne for at frihedsberøve sigtede er opfyldt. Det kan fx være nødvendigt af hensyn til det videre opklaringsarbejde. Et grundlovsforhør finder typisk sted i byretten i den retskreds, hvor det pågældende forhold er begået. I København fremstilles man i dommervagten, som fysisk er placeret på Politigården.

I retslokalet vil der være en dommer, en anklager og en forsvarer. Som det første bliver den sigtede spurgt om navn og fødselsdato, og derefter bliver vedkommende præsenteret for sigtelsen af anklageren.

Dommeren hører anklager, forsvarer og den sigtede, hvis den sigtede ønsker at udtale sig. Til slut beslutter dommeren, om tilbageholdelsen skal fortsætte, og i så fald hvor længe og under hvilke betingelser.

En kendelse om varetægtsfængsling skal begrundes med de konkrete omstændigheder i sagen, som medfører, at betingelserne for varetægtsfængsling er opfyldt.

Hvis dommeren mener, at varetægtsfængsling ikke er udelukket, men at det på grund af utilstrækkelige oplysninger ikke er muligt at tage stilling til spørgsmålet straks, kan dommeren beslutte at opretholde anholdelsen i tre gange 24 timer. Det sker med henblik på, at politiet kan få tid til at indhente yderligere oplysninger, inden der tages stilling til begæringen om varetægtsfængsling.

Dommeren kan undtagelsesvis beslutte, at den sigtede under en varetægtsfængsling skal være i isolation. Da der er tale om et stort indgreb i den sigtedes frihed, skal en række yderligere betingelser være opfyldt, før der kan varetægtsfængsles i isolation.

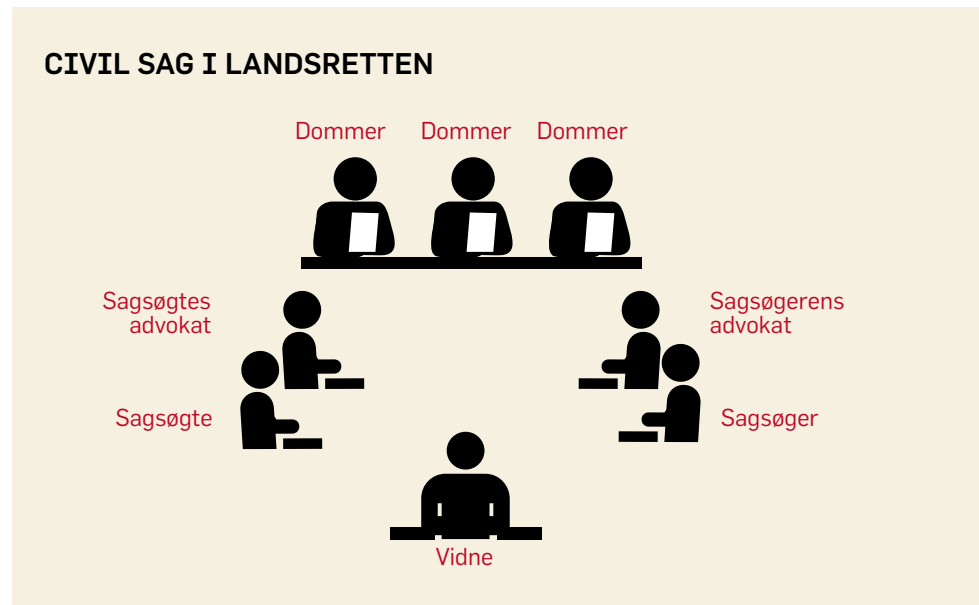
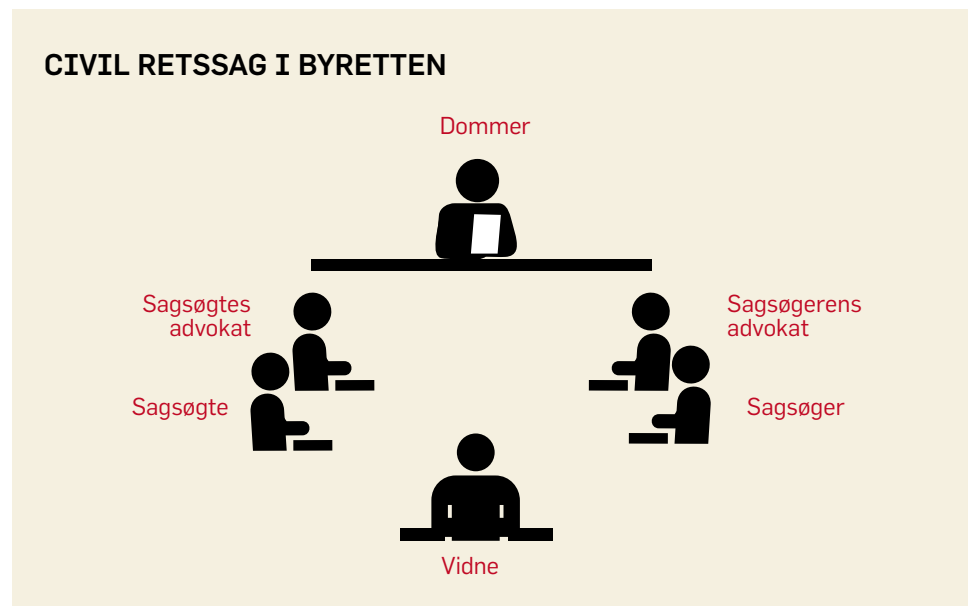
Læs mere her: domstol.dk/GrundForhoer/VareTaeFaeng

Bemærk, at sager om forlængelse af varetægtsfængsling kan foregå via videokonference mellem dommeren, den fængslede, forsvareren og anklageren. Den varetægtsfængslede vil da typisk medvirke fra et lokale i arresthuset.

Civil retssag i byretten

En civil sag er en sag mellem borgere eller virksomheder eller mellem en borger og en myndighed.

Det kan fx være sager om mangler ved en købt ting, om erstatning for skade eller om forældremyndighed. Hovedforhandlingen ledes af en dommer (i landsretten er der tre dommere, hvoraf den ene som retsformand leder retten).

I den ene side af lokalet sidder sagsøger og sagsøgers advokat. I den anden side sidder sagsøgte og sagsøgtes advokat. Mellem de to parter kommer eventuelle vidner til at sidde. Hvis der deltager sagkyndige dommere, vil de sidde sammen med dommeren.

Først nedlægger parterne deres krav (det kaldes **påstande**). Det vil sige, at de hver især gengiver, hvad de ønsker skal være sagens resultat.

Så forelægges sagen af sagsøgers advokat, som på neutral måde redegør for sagens faktiske omstændigheder. Dernæst afhøres parterne, eventuelle vidner samt syns- og skøns mænd. Derpå følger proceduren.

Procedure vil sige, at parternes advokater hver især gør rede for deres juridiske syn på sagen, og hvordan de mener, at den skal afgøres ud fra en juridisk argumentation.

Hvis begge parter ønsker det, kan retten komme med en mundtlig eller skriftlig tilkendegivelse om resultatet af sagen i stedet for en dom. Hvis tilkendegivelsen accepteres, kan parterne indgå et forlig, som ikke kan ankes. Hvis ikke begge parter ønsker at afslutte sagen med en tilkendegivelse, vil der blive afsagt dom. Dommen falder ikke på stedet, men du kan senere få resultatet oplyst telefonisk.

Læs mere her: domstol.dk/CivilSagByret eller her: domstol.dk/RR/CivilSag

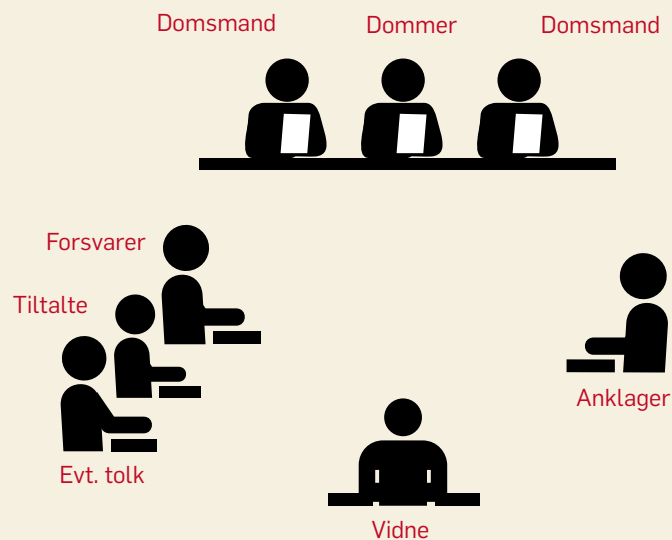
Straffesag i byretten

Bordene står normalt på samme måde ved en straffesag som ved en civil sag, men sagerne behandles på en anden måde.

Straffesager i byretten kan behandles på tre forskellige måder:

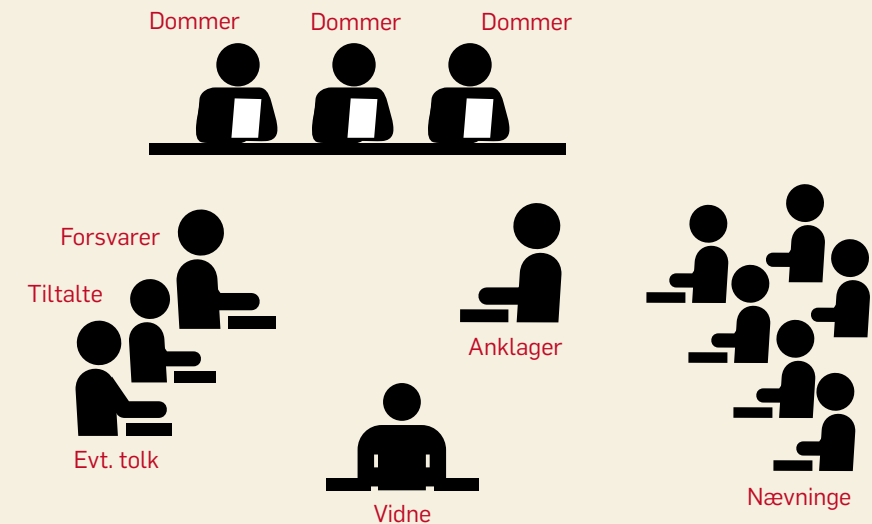
- Tilståelsessager og mindre straffesager bliver behandlet af en dommer.
- Domsmandssager behandles af en dommer og to domsmænd.
- Nævningesager behandles med tre dommere og seks nævninge.

DOMSMANDSSAG I BYRETTE

Domsmænd medvirker i sager, hvor anklageren kræver frihedsstraf op til fire års fængsel. Nævninge medvirker i de alvorligste straffesager, når anklageren kræver en straf på mindst fire års fængsel. Dog behandles narkosager og sager vedrørende grov økonomisk kriminalitet altid som domsmandssager, også selvom kravet om straf er over fire års fængsel. Det er anklagemyndigheden, der vurderer, hvilket krav (det kaldes **påstand**) om straf, der skal være, og dermed om en sag skal behandles af en enkelt dommer, en domsmandsret eller et nævningeting.

NÆVNINGESAG I BYRETTE

Både nævninge og domsmænd er lægdommere. Det vil sige, at de ikke er juridiske dommere, men borgere der er udpeget som lægdommere af kommunerne.

De skal sammen med de juridiske dommere vurdere skyldsspørgsmålet og udmåle en passende straf, som skal fastsættes efter sagens konkrete omstændigheder og retspraksis på området. Læs mere om nævninge og domsmænd:

domstol.dk/NaevningDomsmand

Sagen begynder med, at anklageren læser anklageskriftet højt. Den tiltalte har ikke pligt til at udtale sig, og hvis han eller hun gør det, sker det ikke under strafansvar. Det vil sige, at vedkommende ikke kan straffes for falsk forklaring, hvis hun eller han ikke taler sandt. Derimod kan vidner straffes for falsk forklaring for retten. Dette får alle vidner at vide af dommeren, inden afhøringen starter. Først stiller anklageren spørgsmål til den tiltalte, derefter er det forsvarerens tur til at stille spørgsmål. Dernæst afhøres vidner, og eventuelle øvrige beviser fremlægges. Dette vil nogle gange foregå over flere dage.

Til slut er det tid til proceduren, hvor anklager og forsvarer fremlægger deres syn på sagen, oplysningerne og beviserne, samt hvilken straf de mener er rimelig.

Herefter går dommer og domsmænd ud af retslokalet og **voterer**, det vil sige drøfter sagen og beslutter sagens resultat.

Når den juridiske dommer og lægdommerne vender tilbage, rejser alle sig op og bliver stående, mens **retsformanden** (dommeren i midten) læser dommens konklusion højt. Dommeren beder alle om at sætte sig igen og gennemgår herefter, hvad retten har lagt vægt på i sin dom. I nævningesager tages der først stilling til skyldsspørgsmålet i en særskilt kendelse. Hvis den tiltalte findes skyldig, skal der være en ny procedure i retten om strafudmålingen. Hefter afgør dommerne og nævningene, hvilken straf den tiltalte skal have, og sagen slutter med domsafsigelsen.

Læs mere her: domstol.dk/StraffesagByret

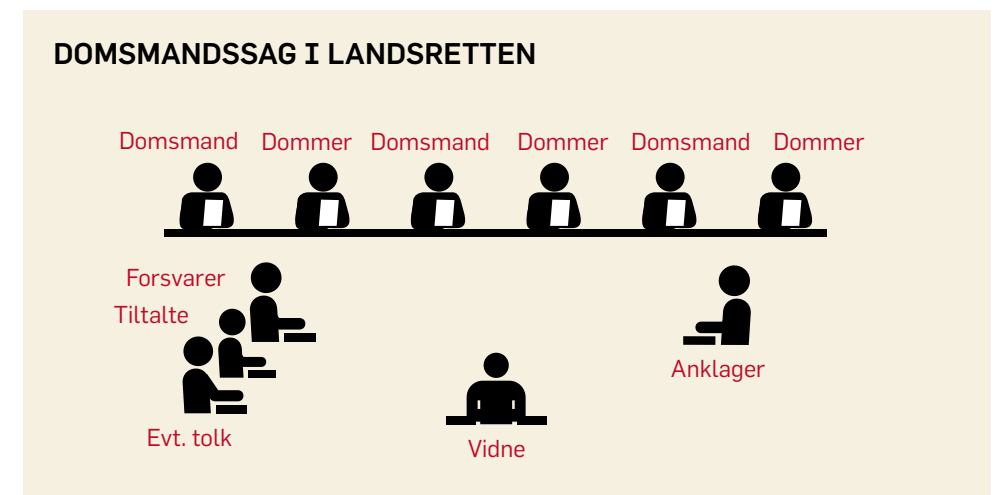
Sø- og Handelsretten

I grundtræk minder behandlingen af sager i Sø- og Handelsretten om den måde, sagerne foregår på i byretterne. Her medvirker altid sagkyndige dommere, da sagerne udover juridisk viden også kræver, at retten har et indgående praktisk kendskab til de forskellige sagsområder. De sagkyndige, som beskikkes efter indstilling af erhvervslivets organisationer, er egentlige medlemmer af retten og afgør sagen sammen med den juridiske dommer. Både de sagkyndige medlemmer af retten og den juridiske dommer bærer sorte kapper. Advokaterne bærer sorte kapper med røde kanter.

Læs mere om Sø- og Handelsretten her: domstol.dk/SoeHand

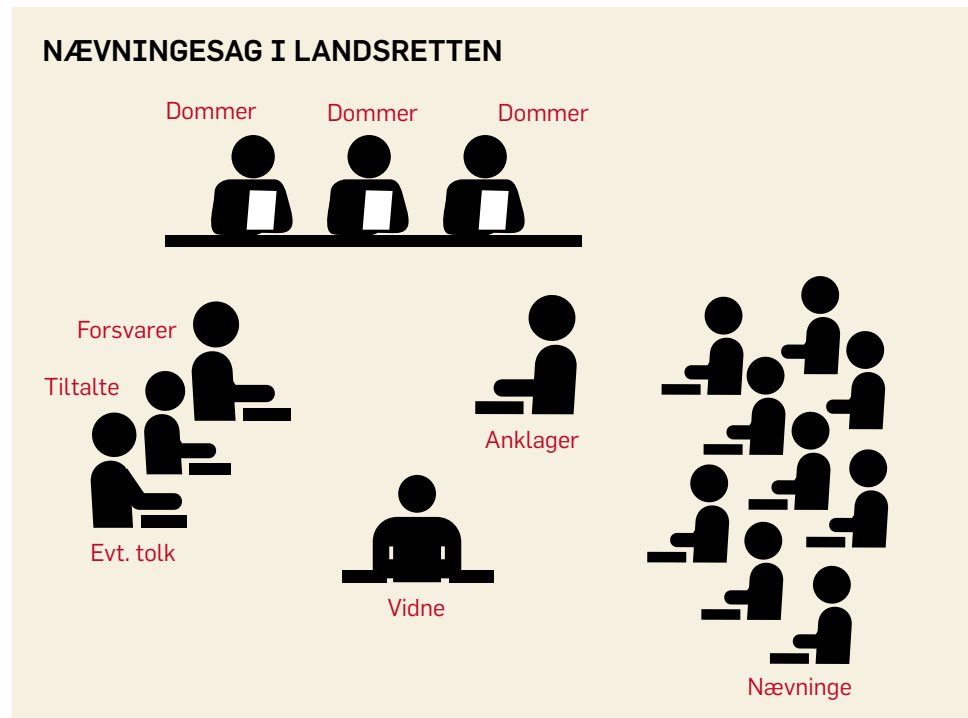
Landsretten

Domme fra byretten i straffesager kan ankes til landsretten inden for ankefristen. I ankesager i domsmandssager deltager tre juridiske dommere og tre domsmænd.

Domsmændene deltager i såvel skyldvurdering som strafudmåling og har, ligesom de juridiske dommere, én stemme hver.

Når en nævningesag behandles ved landsretten, medvirker tre dommere og ni nævninge.

Sagen begynder med dokumentation: Først fremlægges dommen fra byretten, dernæst den tiltaltes forklaring fra retten. Derefter stiller anklager og forsvarer spørgsmål til tiltalte og indkaldte vidner. Hvis ingen har bedt om, at et vidne indkaldes til landsretten, kan vidnets forklaring fra byretten læses op og benyttes som bevis. Når beviserne er ført, **procederer** anklager og forsvarer, det vil sige, at de fortæller om deres syn på sagen. Den tiltalte har som i byretten altid det sidste ord.

Du kan læse mere om en straffesags forløb fra byret til landsret her:
domstol.dk/AnkMynd/strafSag/forloeb

Domme fra byretten i civile sager kan ankes til landsretten. Hvis sagen har en økonomisk værdi på højst 20.000 kr., kan der kun ankes med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Domme fra Sø- og Handelsretten kan ankes til Højesteret, hvis sagen er principiel og ellers til landsretten.

Du kan læse om, hvordan en civil sag forløber i landsretten her:
domstol.dk/landsret/CivilSag/forloeb

Højesteret

I Højesteret er fremgangsmåden ved behandlingen af sagerne båret af meget gamle traditioner. Derfor foregår tingene på en lidt anden måde end i de øvrige retter.

Højesterets dommere sidder fx allerede på deres pladser iført karmoisinrøde kapper af fløjl med hvide kanter, når du og de øvrige tilhørere kommer ind i retslokalet.

Advokaterne bærer sorte kapper med grå kanter, medens anklagere bærer sorte kapper med blåviolette kanter. Det er stort set kun advokaterne, der taler. Der bliver ikke afhørt vidner i Højesteret. Der medvirker heller ikke lægdommere, og involverede parter er kun til stede, hvis de selv ønsker det.

STRAFFERAMMER OG STRAFUDMÅLING

Det er bestemt i straffeloven, at de almindelige straffe er fængsel og bøde. Straffeloven giver desuden mulighed for at gøre straffe betingede på forskellige vilkår, fx samfundstjeneste. Endelig giver straffeloven mulighed for idømmelse af forvaring, behandling og andre særlige retsfølger.

Fængsel kan idømmes på livstid eller på tid. Den korteste fængselsstraf på tid er på syv dage, og den længste er livstid.

Når domstolene skal fastsætte straffen for den enkelte lovovertrædelse, har de et konkret og begrænset interval at arbejde indenfor. Dette interval kaldes strafferammen og er fastsat i loven.

Strafferammen for den enkelte lovovertrædelse afspejler dens grovhed. En strafferamme har også betydning for, om der kan ske varetægtsfængsling eller fx telefonaflytning.

Der er tradition for, at Folketinget (den lovgivende magt) tilkendegiver, hvad strafniveauet typisk bør være for bestemte typer af lovovertrædelser. Det skrives i lovforslagets bemærkninger (lovens forarbejder). Typisk vil Folketinget også tilkendegive, at fastsættelsen af straffen vil afhænge af domstolenes vurdering i de konkrete tilfælde. Det vil sige, at domstolen skal vurdere samtlige omstændigheder i en sag i forbindelse med straffastsættelsen. Det strafniveau, som Folketinget har angivet som typisk, vil altså kunne fraviges i op- eller nedadgående retning. Det kan ske, hvis der i en konkret sag er skærpende eller formildende omstændigheder.

Eksempler på skærpende omstændigheder i en almindelig voldssag (straffelovens § 244) kan være, at et overfald er begået af flere personer sammen, at volden omfatter flere slag eller spark, at den overfaldne er kommet til skade, eller at baggrunden for handlingen er den overfaldnes hudfarve eller religion.

Eksempler på formildende omstændigheder i en voldssag kan være, at gerningsmanden er meget ung eller meget gammel, at gerningsmanden har meldt sig selv til politiet, eller at der er gået meget lang tid, siden gerningen blev begået.

Det er formelt set korrekt, men reelt misvisende, hvis man siger, at en sigtet risikerer en fængselsstraf svarende til en strafferammes maksimum.

Fx er langt de fleste fængselsstraffe for almindelig vold på mellem 30 dage og seks måneder, mens strafferammen (straffelovens § 244) er bøde eller fængsel i indtil tre år. I praksis bliver straffe meget ofte udmålt langt fra strafferammens maksimum. Det kan virke besynderligt, men er et udtryk for, at dommerne og domsmændene i deres strafudmåling både skal afveje de faktiske omstændigheder i den konkrete sag samt sørge for, at sager, der er ens, afgøres ens. Det er en del af kendetegnet for et retssystem i et demokratisk land, at man som borger kan regne med, at domstolenes strafudmåling både følger loven og retspraksis.

Det strafniveau, der er udgangspunktet for en sag om almindelig vold, er resultatet af mange års udmålingspraksis. En udmålingspraksis som lægdommerne, der medvirker på lige fod med de juridiske dommere, har været med til at fastlægge. I byretterne har domsmændene (se side 79) det afgørende ord, fordi de er i flertal, og i landsretterne medvirker der lige mange domsmænd og juridiske dommere.

Praksis for strafudmåling kan ændres af Højesteret, som jævnligt har forholdt sig til udmålingsniveauet og i visse situationer har ændret praksis. Højesterets domme er principielle og den linje, der lægges gennem Højesterets domme, skal følges af de øvrige instanser.

Udmålingspraksis kan også ændres af Folketinget. Traditionelt er bestemmelserne i straffeloven bygget op på den måde, at der først er en beskrivelse af, hvilken adfærd der er strafbar, og derefter angiver lovbestemmelsen en strafferamme. I nogle bestemmelser kan det være skrevet ind i loven eller dens forarbejder, hvilke omstændigheder der særligt skal tillægges skærpende og formildende betydning.

I forbindelse med, at strafferammen for almindelig vold i 2002 blev forhøjet til tre år, udtalte Folketinget i lovens forarbejder, at det strafniveau, der gjaldt dengang, skulle forhøjes med en tredjedel. Folketinget blev altså forelagt oplysninger om det aktuelle strafniveau for forskellige typer af bl.a. voldssager og voldtægtssager, og udtalte i forbindelse med forhøjelsen af strafferammen, at strafniveauet for almindelig vold skulle forhøjes med en tredjedel. Det betød fx, at det strafniveau, der gjaldt dengang, på 40-60 dages fængsel for såkaldt gadevold skulle hæves til 50-80 dage. Så strafferammen og det akutte strafniveau blev hævet, men der vil fortsat meget sjældent være voldssager, som resulterer i en straf på lovens maksimum. Det hænger også sammen med, at der findes en særlig bestemmelse i straffeloven, som anvendes i sager om grov vold (straffelovens § 245). Efter denne bestemmelse behandles sager, hvor volden har været særlig rå, brutal eller farlig, fx fordi der er blevet anvendt slagvåben, er sparket med støvle mod ansigtet, eller hvor den overfaldne er kommet svært til skade. Strafferammen for denne bestemmelse er fængsel i op til 6 år.

Rigsadvokaten har gennemført en række undersøgelser af retspraksis for bl.a. vold og voldtægt efter lovændringen i 2002. Rigsadvokaten har på alle områder på baggrund af undersøgelserne kunnet konstatere, at domstolene i konkrete sager har idømt straffe, der var i overensstemmelse med Folketingets tilkendegivelser.

Straffelovrådet har på den baggrund i en betænkning fra 2012 (1531/2012) konstateret, at

'Folketinget i stigende grad har gjort brug af muligheden for at fastlægge strafniveauet for forskellige forbrydelser, og at domstolene ved idømmelse af straf i konkrete sager har fulgt Folketingets anvisninger.'

Betinget dom

En straf kan gøres betinget på vilkår bl.a. om, at den tiltalte ikke igen dømmes for noget strafbart indenfor en bestemt periode. Det kan ske, når retten ikke mener, at det er nødvendigt, at en fængselsstraf skal afsones. Dette kan fx skyldes særlige oplysninger om tiltaltes alder, personlige forhold eller om baggrunden for lovovertrædelser. Det vil sige, at den tiltalte slipper for at komme i fængsel, hvis vedkommende overholder de vilkår, der fastsættes af retten.

I betingede domme stilles der altid vilkår om, at tiltalte ikke må begå lignende lovovertrædelser i en prøvetid som regel på et eller to år.

Der kan også fastsættes vilkår om fx behandling mod misbrug af spiritus eller narkotika. Overholder den dømte ikke de fastsatte betingelser, kan retten bestemme, at vedkommende skal i fængsel og afsone hele fængselsstraffen eller en del af den.

**KENDELSER
OM NAVNE- OG
REFERATFORBUD
OG LUKKEDE DØRE**

Som udgangspunkt er retsmøder altid offentlige, og alt hvad der foregår under mødet må derfor refereres. Men der er undtagelser, fx typisk i forberedende retsmøder om civile sager, men også i straffesagernes indledende stadium, hvor politiet stadig efterforsker sagen. Her kan du opleve, at der bliver nedlagt navneforbud eller referatforbud, eller at dørene lukkes for offentligheden. Når sagen, efter at der er rejst tiltale, skal afgøres ved en hovedforhandling, sker det kun yderst sjældent, at dørene lukkes for offentligheden. Det sker normalt kun, hvis der skal afhøres et barn eller et voldtægtsoffer.

I sådan en situation er der tale om modstridende hensyn, hvor domstolene på den ene side skal tage hensyn til offentlighedens interesse i at følge sagen for bl.a. at sikre retssikkerheden. På den anden side har domstolene også pligt til at tage hensyn til sagens efterforskning og opklaring og til de involverede parter.

I dette kapitel giver vi dig først et overblik over, hvilke begrundelser der kan være for at nedlægge et navne- eller referatforbud eller for at dørene til en retssal lukkes for offentligheden. Dernæst får du en beskrivelse af de tre typer begrænsninger, som en dommer har mulighed for at beslutte i form af en afgørelse, som kaldes en **kendelse**. En dommer kan afsige kendelse om referatforbud, navneforbud og lukning af døre.

Som journalist har du mulighed for at påvirke eller anfægte en sådan kendelse ved at bruge din udtaleret og din ret til kære til højere instans.

Sidst i dette afsnit får du information om, hvordan du benytter disse rettigheder.

Som journalist har du selv ansvar for at orientere dig om fx forbud mod at referere fra en sag eller forbud mod at nævne navne. At du ikke kender til et forbud, er ikke en undskyldning. Du risikerer bødestraf, hvis du offentliggør et navn eller et referat, når der er nedlagt forbud mod det. Et forbud vil fremgå af skiltning og retslistes og vil blive oplyst i retslokalet. Men er du på nogen måde i tvivl, må du spørge dig for.

Begrundelser for forbud og dørlukninger

I begyndelsen af et retsmøde kan det fx ske, at politiet eller forsvareren beder om at få lukket dørene, eller at der bliver nedlagt referat- eller navneforbud. Derefter skal dommeren tage stilling til, om betingelserne er opfyldt for at foretage denne begrænsning i offentlighedens adgang. Det kan være tilfældet i sager, hvor offentlighed omkring en retssag må vige for hensynet til involverede personer under 18 år. Det kan også være sager, der involverer fremmede magter, erhvervshemmeligheder eller politifolk, hvis identitet skal hemmeligholdes, fordi de arbejder som agenter. Det kan også ske i sager, hvor offentlighed om en retssag kan være til fare for nogens sikkerhed, krænke nogens privatliv unødigt eller modvirke en sags opklaring.

I langt de fleste tilfælde lukkes dørene af hensyn til sagens opklaring.

Det sker fx for, at medskyldige, der endnu ikke er anholdt af politiet, ikke gennem aviser eller andre medier kan blive advaret eller skjule spor og tyvekoster.

Helt praktisk kan en dommer også vælge at lukke dørene til retslokalet for offentligheden for at skabe ro. Det sker, hvis tilhørere i retslokalet støjer eller virker hæmmende på et vidnes forklaring. I den slags særlige tilfælde må du som journalist sædvanligvis gerne blive i lokalet og referere fra sagen. Normalt skal du forlade lokalet, hvis dørene lukkes. Derimod må du altid gerne blive i lokalet, selvom der er nedlagt navne- eller referatforbud.

Alle typer forbud kan enten gælde for dele af sagen eller hele sagen. De kan også ophæves senere i sagen, hvis den oprindelige begrundelse ikke længere er aktuel.

Navneforbud

Navneforbud forbyder dig at offentliggøre et navn eller at fortælle andet, der kan identificere den beskyttede. Det vil sige, at vedkommende heller ikke må kunne genkendes på en tegning eller via oplysninger om fx bopæl, udseende og stilling.

Et navneforbud kan ophæves senere i sagen. I sager om alvorlig kriminalitet, fx i nævningesager, vil retten ofte efter begæring af en journalist ophæve navneforbuddet ved hovedforhandlingens begyndelse. Navneforbud bortfalder senest ved endelig dom, dvs. ved en eventuel ankesags afslutning. Derefter må du gerne oplyse navnet.

Hvis en person dømmes i byretten, hvor der er nedlagt navneforbud, og anker skyldsspørgsmålet til landsretten eller udbeder sig betænkningstid, så gælder navneforbuddet kun, hvis byretten udtrykkeligt beslutter, at navneforbuddet også skal gælde i betænkningstiden og under ankesagen.

Selvom du ikke har tænkt dig at offentliggøre et navn, kan det være en fordel for dig som journalist, at der ikke er nedlagt et forbud mod at nævne navnet.

Ved et navneforbud må man ikke nævne fx alder, familiemæssige relationer eller andet, der i sammenhæng med sagens øvrige oplysninger kan identificere den sigtede.

Som journalist kan du fx mene, at det har offentlighedens interesse i en sag, hvad den sigtedes alder eller relation til et offer er. Det kan du ikke oplyse, hvis der er nedlagt navneforbud.

Under alle omstændigheder skal du stadig sikre dig, at du overholder de vejledende regler om god presseskik.

Se vejledende regler om god presseskik, afsnit om retsreportage:
domstol.dk/DJ/DaMe/etik

Hvis der er nedlagt navneforbud, må du gerne opholde dig i retssalen og referere fra sagen.

Hvis du har valgt at offentliggøre navnet på en mistænkt i et onlinemedie, inden der bliver nedlagt et navneforbud, skal du være opmærksom på, om der senere kommer et forbud. Efter nugældende retspraksis har du i så fald efter retsplejeloven ikke pligt til at slette navnene eller identitetsoplysninger i artikler på nettet. Du kan altså ikke straffes for ikke at slette oplysningerne. Men du bør forhøre dig hos din redaktør og tjekke vejledningerne for regler om god presseskik.

Referatforbud

Referatforbud forbyder offentliggørelse af alt, hvad der bliver sagt og sker på et retsmøde eller dele af det, fx under en forklaring fra et vidne, en sigtet eller tiltalt. Et referatforbud er samtidig et navneforbud i forhold til de personer, der er omfattet af referatforbuddet. Forbuddet gælder ikke selve dommen, og det kan ophæves både undervejs i sagen og efter dens afslutning.

Offentliggørelse af domme og kendelser

Du skal være opmærksom på, at direkte gengivelse af domme og kendelser i straffesager kun må ske, hvis sigtedes, tiltaltes, forurettedes og vidners identitet er anonymiseret.

Lukkede døre

Dørlukning vil sige, at dørene lukkes under retsmødet for alle andre end sagens parter, også for journalister. Det betyder, at det er forbudt offentligt at gengive, hvad der er kommet frem under retsmødet, medmindre dørlukningen udelukkende er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet.

Dobbelt lukkede døre

Dobbelt lukkede døre vil sige, at offentligheden ikke må være til stede, heller ikke journalister, mens spørgsmålet om, hvorvidt dørene skal lukkes, bliver behandlet.

Før dørene lukkes, vil journalister altid have ret til at udtale sig om, hvorvidt dørene skal lukkes i første omgang.

Dørene kan lukkes under dele af en sag, fx under visse afhøringer, og de kan åbnes senere i et sagsforløb. Ofte lukkes dørene under et grundlovsforhør, mens sagen fortsat efterforskes, og åbnes igen, når efterforskningen er afsluttet.

Sådan foregår det

Ved retsmødets begyndelse kan en anklager fx bede om, at dørene lukkes af hensyn til en sags efterforskning. Der kan også ske det, at en forsvarer anmoder om navneforbud på vegne af en sigtet af hensyn til dennes privatliv. Dommeren hører modpartens synspunkter samt eventuelle tilstedeværende journalisters synspunkter og beslutter derefter, hvorvidt en anmodning skal imødekommes.

Retten har pligt til at vælge den foranstaltning, der griber mindst ind i offentlighedsprincippet i forhold til formålet.

Fx kan dommeren i stedet for at lukke dørene vælge at nedlægge referatforbud.

Dommeren skal høre journalisterne, om de har noget at indvende mod et foreslået indgreb i offentligheden, altså navneforbud, referatforbud eller lukkede døre. Som journalist har du altså mulighed for at protestere mod begrænsningerne og eventuelt få dem omstødt via først din udtaleret og senere din adgang til at kære.

Journalisters udtaleret

At du som journalist har **udtaleret** vil sige, at du har mulighed for at udtale dig om en anmodning om begrænsning i offentligheden. Retten skal høre, om du har indvendinger. Dommeren skal tage dine synspunkter med i sine overvejelser på linje med udsagn fra sagens andre parter. Dommeren skal i sin kendelse tage overordnet stilling til, om den faktiske situation er omfattet af beskrivelsen i retsplejeloven for den begærede begrænsning.

Dommeren skal med andre ord afveje hensynene til både offentlighedens interesse i at kunne være til stede, sagens efterforskning og fx den tiltaltes privatliv.

Du har som journalist krav på at være til stede, indtil dørene eventuelt besluttes lukket. Normalt vil sigtelsen blive læst op og sigtedes stillingtagen til sigtelsen fremgå, før dørene lukkes. Du har også krav på at blive hørt og til at kære, altså at få beslutningen vurderet i næste instans.

At kære en kendelse

Kendelser træffes undervejs i behandlingen af en retssag og er en beslutningsform.

Kendelser vedrører sagens processuelle forhold under rettens behandling, fx fremlæggelse af dokumenter, bevisførelse, vidneafhøring, navneforbud, referatforbud og fristudsættelser.

Hvis retten fx beslutter, at dørene skal lukkes, selvom du har argumenteret imod en dørlukning, har du mulighed for at **kære** rettens beslutning.

At kære vil sige, at du tilkendegiver, at du ønsker landsrettens stillingtagen til afgørelsen.

Det sker enten ved, at du under retsmødet oplyser, at du ønsker at kære dommerens beslutning, eller at du efterfølgende giver besked om dette i et såkaldt kæreskrift. Et **kæreskrift** er et brev, hvor du beskriver dine argumenter mod begrænsningen med henvisninger til eventuelle tidligere sager. Hvis du ikke har kæret mundtligt i retsmødet, skal det ske skriftligt. Kæreskriftet skal være modtaget i retten inden 14 dage efter kendelsens afsigelse. Det koster 400 kroner i afgift at kære, og beløbet skal betales inden 14 dage.

Kæreskriftet sendes til den pågældende ret, men det er instansen over denne ret, der afgør, om kæremålet kan føre til et andet resultat. Hvis der er tale om en landsretssag, skal man søge Procesbevillingsnævnets tilladelse til at kære til Højesteret. Du skal være opmærksom på, at selvom din kære imødekommes, så sker det ikke med tilbagevirkende kraft, hvis der er tale om omgørelse af en kendelse om dørlukning. Ændringen gælder i så fald kun for kommende retsmøder.

Som journalist har du ret til at kære kendelser om dørlukning, referatforbud og navneforbud. Du kan dog kun kære kendelser om dørlukning, hvis du har været til stede ved det retsmøde, hvor beslutningen blev taget. Alene af den grund er det vigtigt at gøre opmærksom på, at du er der som journalist, når dommeren spørger, om der er repræsentanter til stede fra pressen. Stik en arm i vejret og få øjenkontakt, så du er sikker på, at dommeren ser dig og får noteret din tilstedeværelse i retsbogen.

Du kan læse mere om at kære i den håndbog, som Dansk Journalistforbund har udgivet sammen med Politi- og Retsreporternes Forening.

domstol.dk/DJ/RetsHaandbog

FOR ALMEEN SIKKERHEDEN

**EFTERFORSKNING,
TVANGSINDGREB
MV.**

Politiet har ret til at foretage såkaldte tvangsindgreb for at opklare en forbrydelse. Det vil sige, at politiet fx har lov til at foretage indgreb i en mistænks eller sigtets frihed uden at spørge vedkommende om lov. Til gengæld skal politiet have rettens forudgående eller efterfølgende godkendelse af indgrebet. Det vil sige, at en dommer skal afgøre, om der er tilstrækkelig grund til fx at varetægtsfængsle, telefon- eller rumaflytte, åbne breve, ransage eller bruge agenter.

Varetægtsfængsling

Varetægtsfængsling er det alvorligste tvangsindgreb. Det kræver en begrundet mistanke om kriminalitet med en strafferamme på mindst fængsel i et år og seks måneder kombineret med en grund til fængsling. Det kan fx være, at den sigtede ellers enten vil flygte, begå ny kriminalitet eller ødelægge efterforskningen. Alternativt kræver det en særlig bestyrket mistanke om alvorlig kriminalitet kombineret med hensynet til befolkningens retsfølelse.

Dommeren kan mene, at der mangler nogle oplysninger, som gør, at der ikke kan træffes beslutning om varetægtsfængsling. Så kan han eller hun i stedet for varetægtsfængsling beslutte, at den sigtede kan tilbageholdes af politiet i tre gange 24 timer. Det kaldes at **opretholde anholdelsen**. Inden de tre døgn er gået, skal den sigtede igen fremstilles for en dommer, som på det nye grundlag skal beslutte, om personen skal varetægtsfængsles eller løslades. (Se side 39 om grundlovsforhør).

Politiet kan tilbageholde en sigtet i op til 24 timer, før den sigtede skal fremstilles i et grundlovsforhør i retten. Her kommer den sigtede for en dommer, der skal tage stilling til, om der skal ske varetægtsfængsling, om anholdelsen skal opretholdes, eller om den sigtede skal løslades.

Hvis en sigtet varetægtsfængsles, fastsætter dommeren en frist for varetægtsfængslingens længde. Fristen skal være så kort som mulig og må ikke overstige fire uger.

Fristen kan forlænges, men højst med fire uger ad gangen. Forlængelsen sker af retten ved kendelse.

Ransagning

Politiet kan foretage en ransagning af boliger mv. Det kræver, at retten har givet politiet lov til det i en kendelse. I visse tilfælde kan politiet dog foretage ransagning uden forudgående kendelse fra en dommer. I så fald skal politiet indbringe spørgsmålet om ransagningens lovlighed for en dommer efterfølgende. Det sker i sager, hvor der ikke er tid til at få en kendelse. Man kalder det, at ransagningen sker på såkaldt **øjemed**, hvilket fx vil sige, at der er begrundet frygt for, at der vil blive fjernet beviser, hvis politiet skal vente på en retsafgørelse. Dommeren tager så først bagefter stilling til, om der var belæg i loven for tvangsindgrebet.

Telefonaflytning mv.

Retten kan også give politiet tilladelse i en kendelse til at foretage forskellige former for indgreb i **meddelelshemmeligheden**, som det hedder i loven.

Der kan være tale om følgende former for indgreb:

- telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (fx sms og e-mail)
- rumaflytning
- teleoplysninger (dvs. oplysninger om, hvilke telefoner der har været i kontakt med bestemte andre telefoner, eller telefoner inden for et bestemt område)
- brevåbning
- brevstandsning.

Betingelserne for at få rettens tilladelse er beskrevet i Retsplejelovens kapitel 71. Generelt gælder det, at jo mere alvorligt indgrebet i meddelelshemmeligheden er, desto strengere er betingelserne for, at retten kan give tilladelse til det. Fx skal der foreligge mistanke om alvorlige forbrydelser og fare for menneskeliv, før rumaflytning kan tillades. I kendelsen skal der stå, i hvilket tidsrum politiet kan aflytte en telefon. Det skal være så kort som muligt og må ikke overstige fire uger. Men der kan ske forlængelse med højst fire uger ad gangen.

For yderligere information om sager angående politiets ret til tvangsindgreb og efterforskning: domstol.dk/efterforskning

A photograph of a person in a dark sweater holding a smartphone, with a laptop and another person in a blue shirt blurred in the background. A red geometric graphic is overlaid on the bottom right.

RETNINGSLINJER FOR JOURNALISTER

Det kan virke overvældende første gang, man skal i retten som journalist. Der er mange regler og love, som man skal kende og følge, og som det kan være svært at få et overblik over. Her i kapitlet har vi samlet de love og retningslinjer, du skal kende, så du kan koncentrere dig om dit arbejde.

Love for journalister

Som journalist er du omfattet af retsplejeloven, som du kan læse i sin fulde udstrækning her: domstol.dk/retsplejelov

Her får du en opsummering af de paragraffer i retsplejeloven, der har størst indflydelse på dit arbejde.

Der er forbud mod

- optagelse af lyd og billeder fra retsmøder, medmindre dommeren giver særlig tilladelse til fx optagelse af domsafsigelse § 32, stk. 1
- billedoptagelse i rettens bygninger, medmindre retspræsidenten giver tilladelse § 32, stk. 5
- billedoptagelse af sigtede, tiltalte og vidner, der er på vej til eller fra et retsmøde i straffesager, medmindre de samtykker § 32, stk. 6
- videregivelse af ofrets identitet ved seksualforbrydelser § 1017b
- videregivelse af lægdommeres identitet §1017c.

Der kan være forbud mod

- at komme ind i retssalen (dørlukning) § 29
- referat af en retssag § 30
- gengivelse af identitet (navneforbud) § 31
- medtagelse af apparater, der kan optage og/eller transmittere (fx iPad, mobiltelefon osv.) § 32, stk. 4.

Det er tilladt

- Du må gerne transmittere tekst (SMS, e-mail, tweets), hvis du er journalist ved et medie, der er omfattet af medieansvarsloven, medmindre dommeren forbyder det ved kendelse § 32, stk. 3.
- Det er tilladt at tegne og at offentliggøre tegningerne, medmindre dommeren forbyder det ved kendelse § 32 a.

Du kan søge i stikordsregisteret her i 'Ret godt at vide for journalister om domstolene' under de relevante ord og læse, hvad de konkrete forbud og tilladelser betyder for dit arbejde.

Øvrige forhold du skal være opmærksom på

- Du er forpligtet til at sørge for en objektiv og loyal gengivelse § 1017, stk. 1.
- Du må ikke påvirke dommere eller lægdommere inden en sags afgørelse, det vil sige: Din dækning af sagen skal være saglig og objektiv § 1017, stk. 2, nr. 3.
- Du må kun gengive domme og kendelser i straffesager i deres helhed, hvis det sker i anonymiseret form § 1017 d.
- Du skal rette dig efter Justitsministeriets bekendtgørelse nummer 2004 546: Journalister har pligt til at opbevare retsbogsudskrifter, kopier af anklageskrift og retsmødebegæring særskilt på et aflåst sted, som kun journalisterne og andre redaktionelle medarbejdere har adgang til.
- Du skal være bevidst om, hvilke oplysninger fra en sag du fx har liggende på en telefon eller en computer. Sørg for at andre ikke kan komme til disse oplysninger. Du kan vælge at kryptere informationerne for at beskytte de mennesker, de omfatter. Undersøg om din arbejdsplads har nogle regler på dette område.

Danske Medier har samlet de lovuddrag, der er mest relevante for journalister og redaktører under titlen Redaktørens lovsamling: domstol.dk/DaMe/lovsam

God presseskik

God presseskik indebærer bl.a., at man som journalist:

- viser respekt for privatlivet og ofre for forbrydelser
- tilstræber at gengive en ligelig fordeling af parternes synspunkter
- viser hensyn ved gengivelse af tidligere domme
- følger en omtale op med referat af afslutningen (dom, frifindelse osv.)
- gør en gengivelse anonym, så snart der ikke er noget alment, der taler for offentliggørelse af navn, og/eller hvis strafferammen fx er under et år
- ikke tager stilling til skyld og ikke-skyld
- ikke nævner stilling, race, tro osv., medmindre det er direkte relevant for sagen
- undgår at bruge krænkende øgenavne.

Her kan du læse de vejledende regler for god presseskik:

domstol.dk/DJ/DaMe/etik

Almindelig opførsel

For alle tilhørere, også journalister, gælder det om at ankomme i fornuftig tid og være på plads, inden retsmødet begynder i retssalen. Det er en god måde at tage hensyn til de involverede på. Sluk også mobiltelefonen, medmindre du skal live-tekste eller -blogge (se side 35).

Hvis du eller din kollega skal tegne eller tekste, skal I gøre det så stilfærdigt som muligt.

Skal du tale med andre i pauserne, så gør det lavmælt af hensyn til fx vidner, der måske er særligt følsomme omkring sagen.

Rejs dig sammen med de andre i salen, når dommeren kommer ind og går ud, og vis på den måde respekt for retten. Hvis dommeren kommer med anvisninger, så følg dem. Undgå at forlade retssalen under retsmødet. Gem toiletbesøg til pauserne, hvis du kan. Bekræft, når dommeren spørger, om der er repræsentanter for pressen til stede.

**GRUNDLÆGGENDE
RET GODT AT VIDE**

Odense
sal 14

Du har brug for at sætte dig ind i rigtig meget information, når du som journalist dækker en retssag. Derfor er det godt at have styr på det allermost basale, ikke mindst hvis det er første gang, du skal i retten. De ting, der er grundlæggende gode at vide, har vi samlet her.

Helt lavpraktisk er det en god ide at medbringe:

Kuglepen og blok. Selvom du er vant til at skrive elektronisk, kan du risikere ikke at måtte bruge dit udstyr.

Noget at **spise/drikke** til pauserne. Der er sjældent adgang til kantiner, og retterne kan ligge langt fra cafeer og indkøbsmuligheder. Bemærk, at du normalt ikke må spise eller drikke andet end vand inde i selve retssalen.

Betalingskort og/eller **kotanter**. Ikke alle retter tager imod **MobilePay**, og måske får du brug for at købe en udskrift af en afgørelse.

Forskellen på civile sager og straffesager

I civile sager har en sagsøger (en enkeltperson, virksomhed, offentlig myndighed eller organisation) et krav mod en sagsøgt, som vedkommende (en enkeltperson, virksomhed, offentlig myndighed eller organisation) gerne vil have rettens hjælp til at få opfyldt. **Civile sager** kaldes også borgerlige sager, og de kan foregå i såvel byretten, landsretten og Højesteret som i Sø- og Handelsretten.

Straffesager efterforskes af politiet. Retten skal tage stilling til, om en person er skyldig og kan straffes efter straffeloven, færdselsloven eller en særlov med mulighed for strafansvar.

Mistænkt, sigtet, tiltalt, sagsøger, sagsøgt

I **civile sager** bruger man betegnelserne **sagsøger** og **sagsøgte** om de to parter i en sag.

I **straffesager** bruger man betegnelserne **mistænkt**, **sigtet** og **tiltalt** om den, der er beskyldt for at have gjort noget ulovligt. Hvis dette er gået ud over nogen, kaldes vedkommende for den **forurettede**. Man går fra at være **mistænkt** til at være **sigtet**, når politiet mener at have tilstrækkeligt materiale mod en til, at mistanken kan bære en sigtelse. Politiet meddeler, hvornår man er **sigtet** i en sag og ikke længere bare er mistænkt. Hvis man er blevet dømt, kaldes man den **domfældte**.

Når man er **sigtet**, får man særlige rettigheder: Man har ikke pligt til at udtale sig, og man har krav på en advokat. Sigtelsen skal formuleres konkret, så man er klar over, hvad det præcist er, man beskyldes for. Selvom man er **mistænkt** og endnu ikke sigtet, kan man dog godt blive afhørt med en sigtets rettigheder. Som sigtet er man enten fri (på fri fod), mens politiet efterforsker sagen, eller man er tilbageholdt eller varetægtsfængslet. Man må højst være tilbageholdt i 24 timer, inden man kommer for en dommer. Dommeren tager stilling til, om betingelserne er opfyldt for, at tilbageholdelsen kan fortsætte, og man eventuelt kan varetægtsfængsles.

Det hedder et grundlovsforhør, når man bliver fremstillet for en dommer som sigtet. Dommeren afsiger en kendelse (ikke en dom) om, hvorvidt man skal varetægtsfængsles. Retten kan senere ved en dom afgøre, om man er skyldig og skal straffes.

Man betegnes som **tiltalt**, når anklagemyndigheden har vurderet sagens beviser og vurderet, at der skal rejses tiltale ved byretten.

Bemærk, at i retssystemet bruger man ikke betegnelsen den **anklagede**, men den **tiltalte**.

Fra mistænkt til dømt – hvad dækker ordene over i et straffesagsforløb?

- **Mistænkt** – man er genstand for politiets efterforskning og får det ikke nødvendigvis at vide.
- **Sigtet** – man oplyses om den kriminelle handling, politiet mener, man har begået. Man afhøres af politiet, men har ikke pligt til at udtale sig.
- **Tiltalt** – man tiltales i et anklageskrift, hvor anklagemyndigheden beskriver sagen. Anklageskriftet sendes til tiltalte og til retten.
- **Domfældt** – man er som tiltalt fundet skyldig ved domstolen.

Begrebet '**anklaget**' benyttes ikke i retssystemet. Ordet anvendes dog ofte i almindelig tale og dækker så tilstandene 'sigtet' og 'tiltalt'.

Flere ord for samme begreb

Du kan møde flere ord, der dækker det samme begreb. Her er de vigtigste ord, der parvis dækker det samme begreb:

Civil sag og borgerlig sag

Frikendelse og frifindelse

Tiltalt og anklaget (det korrekte er tiltalt)

Støttebilag og hjælpebilag.

Juridiske ord

Hvis du støder på juridiske ord og er i tvivl om betydningen af dem, kan du slå dem op i stikordsregistret bagest i denne opslagsbog.

Du finder også en ordliste på domstolenes hjemmeside: domstol.dk/ordliste

Retssag, retsmøde, indledende retsmøde, hovedforhandling, domsforhandling, retsmægling

Et **retsmøde** er et overordnet begreb for de dele af en **retssag**, der foregår i retssalen. I en civil retssag kan retten indkalde parterne til et **forberedende/indledende retsmøde** med en dommer for at drøfte sagen.

Sagens endelige behandling i retten kaldes **hovedforhandlingen**. En hovedforhandling kan strække sig over flere dage, men ikke nødvendigvis i træk.

Under sagens hovedforhandling gennemgås sagens bilag, parterne afgiver forklaringer, vidnerne afhøres, og advokaterne procederer sagen for dommeren eller dommerne.

Efter hovedforhandling afsiges der dom eller kendelse.

Der kan også afsiges kendelser (fx om navneforbud) under sagen.

En **dom** afslutter altid sagens behandling.

I civile sager tilbyder alle retter, undtagen Højesteret, retsmægling. **Retsmægling** er en frivillig måde at løse konflikter på, hvor en juridisk mægler i fortrolighed hjælper sagens parter til selv at finde frem til en løsning på deres problem.

Begrebet retssag dækker hele forløbet, også alt det der foregår forud for hovedforhandlingen.

Kendelse og dom

Kendelser er beslutninger, som træffes undervejs i behandlingen af en retssag.

Kendelser vedrører sagens processuelle forhold under rettens behandling. Det vil fx sige fremlæggelse af dokumenter, bevisførelse, vidneafhøring, navneforbud, referatforbud og fristudsættelser.

I visse sager, fx fogedsager, træffer fogedafdelingen endelige afgørelser ved kendelse. En **kendelse** skal begrundes, og den kan i reglen kæres (indbringes for højere instans).

Der er tale om en kendelse, når fx dørene i et retsmøde lukkes, eller der nedlægges navneforbud. Når en sigtet fremstilles for en dommer i et grundlovsforhør, kan dommeren ved kendelse beslutte, at den sigtede skal varetægtsfængsles, og dommeren kan senere ved en kendelse beslutte, at varetægtsfængslingen skal forlænges.

En sag afsluttes med en **dom**. Dommen indeholder en begrundelse, ligesom en kendelse. Dommen indeholder parternes krav (det kaldes påstande), eventuelt en sagsfremstilling, parters og eventuelle vidners forklaringer samt dommens præmisser, altså begrundelsen. I civile sager kan dommeren ved byretten vælge at skrive en såkaldt kort **dom**, hvor sagsfremstillingen er indskrænket, og hvor forklaringerne ikke er medtaget. I straffesager fremgår forklaringerne ikke af dommen, hvis de er lydoptaget.

Appelmuligheder:
En **kendelse** kan **kæres**.
En **dom** kan **ankes**.

Særlige rettigheder til visse journalister

For at få særlige rettigheder som journalist kræver retsplejeloven, at du arbejder for et medie, der er omfattet af medieansvarsloven og har en ansvarshavende redaktør.

Det er et krav, for at du kan få særlig ret til aktindsigt, ret til at transmittere tekst fra retsmøder og ret til at blive hørt ved anmodninger om dørlukninger, referatforbud og navneforbud. Det samme krav gælder, for at du kan få ret til at kære disse kendelser.

Det betyder, at du som freelancejournalist, studerende eller andet, hvor du ikke er tilknyttet sådanne medier, kun har de rettigheder, der gælder for alle borgere. Som freelancejournalist skal du altså kunne dokumentere, at dit arbejde udføres for et massemedie, som har en ansvarshavende redaktør.

Medieansvarsloven: domstol.dk/MedieAnsLov

Du kan også læse om medieansvarsloven på Pressenævnets hjemmeside: domstol.dk/Pressenaevn/MedieAnsLov

Du kan finde retsplejelovens relevante paragraffer 41 (om aktindsigt) og 172 (om vidneansvar) her: domstol.dk/retsplejelov

Domsmænd og nævninge

Domsmænd og nævninge er såkaldte lægdommere, der fungerer som dommere i straffesager på lige fod med de juridiske dommere. Det står i grundloven, at der skal medvirke lægdommere i straffesager. Lægdommerne skal inden for lovens rammer komme med deres vurdering af skyldspørgsmål og straf. Der findes i alt ca. 10.000 lægdommere i Danmark, der kan indkaldes som nævning eller domsmand ved byretten eller landsretten. Nævninge og domsmænd udtrækkes af landsretten fra en grundliste. For at komme på grundlisten skal man udpeges af sin hjemkommune. Udpegning sker for en fireårig periode. **Domsmænd** medvirker i sager, hvor der er krav om en højere straf end bøde og op til fire års fængsel. **Nævninge** medvirker i de fleste straffesager, hvor der er spørgsmål om en straf på mindst fire års fængsel. Det er anklagemyndigheden, der vurderer, hvilket krav (det kaldes **påstand**) om straf, der skal være, og dermed om en sag skal for en enkelt dommer, eller om den skal rejses som domsmandssag eller en nævningesag.

I bødesager, de fleste færdselssager og rene tilståelsessager medvirker der ikke lægdommere, men kun en enkelt juridisk dommer.

Læs mere på: domstol.dk/NaevningDomsmand

Sagkyndige

Der kan også benyttes særligt sagkyndige lægdommere i visse sager i Sø- og Handelsretten og i visse civile sager ved byretten og landsretten. Her er der tale om lægdommere, der har særlig viden på et bestemt område og således supplerer retens juridiske dommere.

I Sø- og Handelsretten vil der som udgangspunkt i en retssag deltage enten en eller tre juridiske dommere sammen med to eller fire sagkyndige dommere.

Der er knyttet ca. 130 faste sagkyndige dommere til Sø- og Handelsretten, som typisk er indstillet af erhvervslivet. De har hver især særlig erfaring inden for et erhvervsområde og dermed retsområde, fx søfart, ansættelsesmæssige forhold eller byggeri.

Læs mere her: domstol.dk/SoeHand/sagkyndig

Byggesten i retssikkerheden

- Magten er tredelt i en lovgivende (Folketinget), en udøvende (regeringen) og en dømmende (domstolene) magt.
- Retssager er offentlige.
- Man har som hovedregel ret til at få prøvet en sag ved to instanser.
- Der er ret til aktindsigt – udvidet ret for journalister.
- Jo mere principiel og jo højere instans, desto flere dommere medvirker til at afgøre sagen.
- Vidner og partner skal tale sandt og kan straffes for falsk forklaring. Tiltalte har ikke pligt til at tale sandt.
- Bevisbedømmelsen er fri. Det vil sige, at som udgangspunkt står det parterne frit at fremføre de beviser, de ønsker, og der er ingen særlige regler om, hvordan beviserne skal vægtes.
- Den, der påstår noget, skal selv bevise det, dvs. har bevisbyrden.

Særligt for straffesager

- Man må kun tilbageholdes af politiet i 24 timer, før man skal stilles for en dommer i et grundlovsforhør.
- Det er anklageren, der skal bevise, at man som tiltalt er skyldig. Man skal ikke selv bevise sin uskyld.
- Den Særlige Klageret kan genoptage straffesager, hvor nogen er kendt skyldig.
- Politiet har ikke lov til at foretage indgreb som fx ransagning eller telefonaflytning uden en dommers kendelse.
- Der bruges lægdommere i sager, hvor der er krav (kaldet påstand) om fængsel.
- Man kan appellere, hvis man er blevet dømt for en forbrydelse, der er dog visse begrænsninger.
- Som tiltalt kan man ikke straffes for ikke at tale sandt.

Særligt for civile sager

- Retten kan kun afgøre sagen på basis af de synspunkter og krav (kaldet påstande), parterne har fremsat. Det gælder dog ikke for fx ægteskabsager eller sager om anbringelse af børn uden for hjemmet uden samtykke.

Basisviden og ny viden om retternes arbejde

Basisinformation og overblik over retternes arbejde finder du på hjemmesiden kenddinret.dk, der bruges i samfundsfagsundervisningen i folkeskolens afgangsklasser og i gymnasiet.

Vil du følge med i viden, nyheder og udvikling i retterne og retssystemet, kan du finde det i Retten Rundt domstol.dk/rettenrundt. Retten Rundt er et magasin for medarbejderne ved Danmarks Domstole og udkommer 3-4 gange om året, både i papirudgaver og i elektroniske udgaver.

Du kan også abonnere på nyheder fra Danmarks Domstole via RSS-feed på domstol.dk

LINKSAMLING

Særligt for journalister

Domstolsstyrelsens side for pressen: domstol.dk/presserum
Domstolens oversigt over mulighed for aktindsigt: domstol.dk/aktindsigt
Danmarks Medie- og Journalisthøjskoles svar og spørgsmål om aktindsigt: domstol.dk/DMJX/aktindsigt
Journalisternes ekstranet: domstol.dk/ekstranet
Oprettelse af sikker, krypteret mail: domstol.dk/KryptMail
Håndbog for retsreportere, Dansk Journalistforbund og Poli- og Retsreporternes Forening, 2012: domstol.dk/DJ/RetsHaandbog
Vejledende regler for god presseskik: domstol.dk/DJ/DaMe/etik

Pressekontakt

Domstolsstyrelsens kommunikationsenhed: domstol.dk/DomStyr/Presse
Kontaktpersoner ved retterne: domstol.dk/kontakt/retter
Information om pressekontaktdommere: domstol.dk/PresseDommer
Oversigt over pressekontaktdommere: domstol.dk/PresseDommerListe

Retters, domstoles og nævns hjemmesider

De forskellige retters og Procesbevillingsnævnets hjemmesider: domstol.dk
Bibeskæftigelsesnævnet: domstol.dk/bijob/naevn
Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: echr.coe.int
EU-Domstolen: curia.europa.eu
Den fælles europæiske patentdomstol: unified-patent-court.org
Den Internationale Domstol: www.icj-cij.org

Statistik

Statistik over sagernes typer og længden af sagsbehandling: domstol.dk/statistik
Statistik for Procesbevillingsnævnet: domstol.dk/proces/aarsb
Justitsministeriets Forskningskontor: domstol.dk/JM/statistik
Anklagemyndighedens statistik: domstol.dk/Anklage/statistik

Love

Alle Danmarks love: domstol.dk/Retsinfo/danskelove
Redaktørens lovsamling, Danske Medier: domstol.dk/DaMe/Lovsam
Retsplejeloven: domstol.dk/Retsinfo/retsplejelov
Straffeloven: domstol.dk/Retsinfo/straffelov/saerlig
Offentlighedsloven: domstol.dk/OffLov
Medieansvarsloven: domstol.dk/MedieAnsLov
Lov om massemediers informationsdatabaser: domstol.dk/LovMediersInfobaser
Lovtekst om retslistre: domstol.dk/lov/Retsinfo/retslistre

Sådan foregår sagerne

Grundlovsforhør og varetægtsfængsling: domstol.dk/GrundForhoer/VareTaeFaeng
Civile retssager i byretten: domstol.dk/CivilSagByret og domstol.dk/RR/CivilSag
Civil sags forløb: domstol.dk/landsret/CivilSag/forloeb
Straffesag i byretten: domstol.dk/StraffesagByret
Straffesags forløb: domstol.dk/AnkMynd/strafSag/forloeb
Sø- og Handelsretten: domstol.dk/SoeHand
Landsretten, straffesag: domstol.dk/AnkMynd/strafSag/forloeb
Fogedsager: domstol.dk/fogedsager
Skiftesager: domstol.dk/skiftesager

Domme, kendelser og resuméer

Domsresuméer: domstol.dk/domsresume

Domme og kendelser fra Sø- og Handelsretten: domstol.dk/SoeHand/DomKend

Domme og kendelser fra Højesteret: domstol.dk/HoejeRet/DomKend

Yderligere information og forklaringer

Nævninge og domsmænd: domstol.dk/NaevningDomsmænd

Sagkyndige Sø- og Handelsretten: domstol.dk/SoeHand/sagkyndig

Oversigt over dommernes bibeskæftigelse: domstol.dk/bijob

Politiets efterforskning: domstol.dk/efterforskning

Ordliste: domstol.dk/ordliste

Danmarks Domstoles YouTube-kanal med informationsvideoer:

domstol.dk/YTubeVideoer

Undervisningsmateriale: kenddinret.dk

Magasinet Retten Rundt: domstol.dk/rettenrundt

STIKORDSREGISTER

Stikordsregister alfabetisk

A

Afbeskikke 11
 Aflytning 17, 30, 50, **65**, 80
 Aflåst sted 16, 69
 Afsætte dommer 11
 Agenter 57, 64
 Aktindsigt 16-19, 22, **28-31**, 78, 80
 Almindelig opførsel 71
 Almindelige del af straffeloven, den 18
 Anholdelse 17, 39, 64
 Anke 10, 42, 45, 47, 58, 78
 Ankesager i domsmandssager 45
 Anklagede 75
 Anklagemyndigheden 8, 17, 22, 30, 43, 75, 76, 79
 Anklageskrift 16, 17, 30, 44, 69, 76
 Anklaget 76
 Anonymiseret 16, 59, 69
 Ansvarshavende redaktør 78
 Ansættelsesmæssige forhold 79
 Appellere **7**, 10, 78, 80
 Appeltilladelse **8**, 10
 Arbejdsmarkedsforhold 9

B

Baggrund eller citat 25
 Basisviden og ny viden om retternes arbejde **81**
 Begrundelser for forbud og lukninger 57
 Behandling af sager 8, 9, 17, 29, 30, 44, 47, 50, 53, 60, 77
 Belæg i loven 65

Betalingskort 74
 Betinget dom **53**
 Bevisbedømmelse 80
 Bevisbyrde 80
 Bevise sin uskyld 80
 Bevisførelse 61, 77
 Bibeskæftigelsesnævnet **7**, **11**
 Billedarkiv 22
 Billeddække 34
 Billeder og lyd i retssalen, optagelse af **34**, 35, 68, 69
 Bitingsteder 9
 Blogging fra retslokalet 35
 Borgerlig sag 76
 Brevstandsning 65
 Brevåbning 65
 Brugsmødder 9
 Byggeri 79
 Byggesten i retssikkerheden **80**
 Byretter 7, 8, 9, 10, 22, 23, 51, 78
 Bødesager 79

C

Citat og baggrund 25
 Civil retssag i byretten 8, 23, **40**, 47, 78, 79
 Civile sager 8, 9, 10, 23, 29, 31, **40**, 47, 56, **74**, 75, 77, 78, 79, 80

D

Danmarks love 16
 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol 11, 12
 Den Europæiske Menneskerettighedskonvention 12
 Den fælles europæiske patentdomstol 13
 Den Internationale Domstol **11**, 12, 13
 Den Internationale Straffedomstol 13
 Den Særlige Klageret **7**, **11**, 80
 Design 9
 Digital medarbejdersignatur 28
 Disciplinære sager 11
 Dobbelt lukkede døre **59**
 Dokumentation 46
 Dokumenter i civile sager **31**
 Dom 25, 29, 42, 53, 58, 70, 75, 77, 78
 Domfældte 75
 Domme og kendelser **29**, 59, 69, 16, 17
 Dommerudnævnelsesrådet **7**, **11**
 Dommervagten 39
 Domsafsigelse 44, 68
 Domsforhandling 30, **76**
 Domsmandssag 42, 43, 45, 79
 Domsmand, domsmænd 35, 42, 43, 44, 45, 51, **79**
 Domsmænd og nævninge **79**
 Domsresuméer 22, 23
 Domstolsstyrelsen **7**, **11**, 18, 24
 Drikke/spise 74
 Dømmende magt 6, 11, 12, 13, 80
 Dørlukning 17, 39, **57**, 59, 61, 68, 78

E

Efterforskning 56, 59, 60, **63**, 64, 65
 Ekstranet, Journalisternes 23, **28**
 E-mail fra retslokalet 69
 Erhvervshemmeligheder 29, 57
 Erhvervsager 9
 Erstatning 40
 EU-Domstolen 11, **12**
 Europæiske domstole 6
 Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den 11, 12
 Europæiske Menneskerettighedskonvention, Den 12
 Europæiske patentdomstol, Den fælles 13

F

Falsk forklaring 44, 80
 Fast ejendom 10
 Fastsættelsen af straffen 50
 Filme 34, 35
 Foto 34, 35
 Flygte 64
 Fogedafdeling 9, 77
 Forberedende retsmøder 56, 76
 Forlængelse af varetægtsfængsling 40, 64, 65
 Forskellen på civile sager og straffesager **74**
 Forurettede 16, 59, 75
 Forvaring 50
 Forældremyndighed 29, 40
 Freelancejournalist 78
 Fremstilles for dommer 39, 64, 77

Fri proces 8, 10
 Frifindelse 70, 76
 Frihedsberøve 39
 Frikendelse 76
 Færdselssager 79
 Færøerne, Retten på 7, **10**

G

Gengivelse af identitet 68
 Genoptagelse af straffesager 11
 God presseskik **19**, 35, 58, 59, **70**
 Grundliste 79
 Grundlovsforhør 22, 38, **39**, 59, 64, 75, 77, 80
 Grundlæggende ret godt at vide **73**
 Grønlands Domstole 7, **10**
 Grønlands Landsret **10**

H

Hjemmel 17
 Hjælpebilag **30**, 76
 Hovedforhandling 22, 30, 31, 40, 56, 58, **76**, 77
 Hovedtingsteder 9
 Højesteret 7, 8, **10**, 11, 23, 38, **47**, 52, 61, 74, 77
 Høre journalisterne 60

I

Identificere den sigtede 58
 Indgreb 40, 60, 65, 80
 Indledende retsmøde **76**
 Indvendinger 60

Informationsdatabaser, lov om massemediers 16, 19
 Informationstavle 38
 Internationale domstole 11
 Internationale Domstol, Den 12, **13**
 Internationale erhvervsager 9
 Internationale Straffedomstol, Den **13**
 iPad 68
 Isolation 40
 Journalisterne ekstranet 23, **28**
 Journalisters udtaleret 56, **60**
 Journalnummer 22, 25, 29
 Juridiske dommere 28, 34, 43, 44, 45, 51, 79
 Juridiske ord 76

K

Kappe 38, 44, 47
 Kendelse 16, 17, 23, 29, 39, 44, 56, 59-61, 64-65, 69, 75-78, 80
 Kendelser og domme **29**, **77**
 Kendelser om navne- og referatforbud og lukkede døre 58-59
 Konkurrencesager 9
 Kontaktpersoner 22, **24**
 Kontanter, betaling med 74
 Kopi af sigtelse **31**
 Kryptere informationer 69
 Krypteret mail 29
 Kuglepen og blok 74
 Kære 39, 56, **60**, 61, 77, 78
 Kæremål 61
 Kæreskrift 61

L

Landsret 7, 8, **9**, 10, 23, 38, 40, 41, 45, 46, 51, 58, 61, 74, 79
 Live-blogging fra retslokalet **35**
 Livstid 50
 Lov om massemediers informationsdatabaser 16, **19**
 Lovgivende magt 6, 50, 80
 Lukkede døre 29, **59**, 60
 Lyd og billeder 34, 68
 Lægdommere 29, 34, 35, 43, 44, 47, 68, 69, 79, 80
 Lægdommeres identitet 34, 68

M

Magtens tredeling 6
 Mailingliste 22
 Markedsføringsager 9
 Massemediers informationsdatabaser 16, **19**
 Meddelelseshemmeligheden 65
 Medieansvarsloven 16, **18**, 69, 78
 Mindre straffesager 42
 Mistænkt, sigtet, tiltalt, sagsøger, sagsøgt **75**
 MobilePay 74
 Mobiltelefon 68, 71

N

Navneforbud **58**, 77, 78
 Nævning, nævninge 35, 43, 44, 46, **79**
 Nævningesag 8, 30, 42-46, 58, 79
 Nævninge og domsmænd **79**

O

Offentlighedens adgang 17, 57
 Offentlighedens interesse 56, 58, 60
 Offentlighedsloven 16, **18**
 Offentlighedsprincippet 60
 Ofrets identitet 68
 Omstødt 60
 Opbevare informationer 17
 Opførsel 71
 Opklare en forbrydelse 64
 Opretholde anholdelsen 39, 64
 Optagelse af lyd og billeder 34, 68
 Ordliste 76
 Overstatslig domstol 12
 Overvågningsvideoer 30

P

Patenter 9, 13
 Personfølsomme oplysninger 19
 Pligt til at tale sandt 80
 Pressebakke med domme 29
 Pressekontakt **24**, **25**, **84**
 Pressekontaktdommere **25**
 Pressemeddelelser 22
 Pressenævnet 18, 78
 Presseskik, Pressenævnets vejledende regler **19**, 35, 58, 70
 Privatliv 57, 70
 Procedere 46, 77
 Procedure **41**, 44
 Procesbevillingsnævnet 7, 8, **10**, 23, 25, 47, 61
 Procesregler 17
 Processuelle forhold 60, 77

Protestere 60
 Publicering 18
 Påstand 28, 31, 41, 43, 73, 79, 80
 Påstandsdokumenter 31

R

Ransagning **65**, 80
 Redaktørens lovsamling 16, 69
 Referat 17, 28, 38, 56-61, 68, 70, 77, 78
 Referat- eller navneforbud 38, 57
 Regler for god presseskik 16, **19**, 35, 70
 Reportage fra retten 34-35, 58
 Repræsentanter for pressen 38, 71
 Respekt for retten 38, 71
 Retningslinjer for journalister 68-71
 Retsbetjent 38
 Retsbog 16, **28**, 29, 39, 61, 69
 Retsformand 34, 35, 44
 Retsfølelse 64
 Retslister 22-23, 28, 57
 Retsmægling 76-77
 Retsmøde 22, 30, 35, 39, 57, 59, 61, 68, **76**, 77
 Retsmødebegæring 17, **30**
 Retsplejeloven 16, **17**, 18, 28, 34, 59, 60, 65, 68, 78
 Retspraksis 25, 43, 51, 52, 59
 Retssag 28, 35, **40**, 57, 60, 68, 74, **76**, 77, 79
 Retssekretær 38
 Retsikkerhed 6, 56, 80
 Retsstof 16, 19
 Retten Rundt 81
 Rettigheder 10, 17, 56, 75, **78**

RSS-feed 23, 81
 Rumaflytning 65

S

Sagkyndige dommere 41, 44, **79**
 Sagsnummer 22
 Sagsøger 40, 41, 74, **75**
 Sagsøgte 40, 41, **75**
 Samfundstjeneste 18, 50
 Sigtede, sigtet, 16, 23, 28, 30, 35, 39, 40, 51, 58, 59, 60, 64, 68, **75**, 76, 77
 Sigtelse 31, 39, 60, 75
 Sikker mail 29
 Skifteafdeling 9
 Skyldig 44, 74-76, 80
 Skyldsspørgsmål 43, 44, 58
 Skøder 10
 Sms 69
 Specialret 9
 Spise/drikke 74
 Stadfæste 7
 Statistik **8**, 22, 24
 Straf 17, 18, 43, 44, 52, 53, 79
 Straffastsættelse 50
 Straffeloven 16, **17**, 18, 50-52, 74
 Strafferamme 6, **50-53**, 64, 70
 Straffesag i byretten 42
 Straffesager 8-11, 16-18, 22-23, 29-30, 35, 38, **42**, 43, 45-46, 56, 59, 68, 69, **74**, 75, 76, 78-80
 Strafniveauet 50, 52, 53
 Strafudmåling 44, 45, 50, 53
 Støttebilag 30, 76
 Særlige del af straffeloven, Den 18

Særlige Klageret, Den 7, **11**, 80
 Særlige rettigheder til visse journalister 78
 Særligt for civile sager 80
 Særligt for straffesager 80
 Sø- og Handelsretten 8, **9**, 10, 13, 23, 38, **44**, 47, 74, 79
 Sådan foregår det i retslokalet 38-47

T

Tage billeder 35
 Tegne, tegning 35, 58, 69, 71
 Tegninger over et gerningssted 30
 Tekster fra retslokalet **35**
 Telefonaflytte 17, 50, **65**, 80
 Teleoplysninger 65
 Tilbageholdes af politiet 39, 64, 75, 80
 Tilkendegivelse om resultatet af sagen 42
 Tilståelsessager 30, 42, 79
 Tiltalt 16, 23, 28, 34, 35, 42, 43, 44, 45, 46, 53, 59, 60, 68, **75**, 76, 80
 Tiltaltes privatliv 60
 Tinglysningensretten 7, 9, **10**
 To-instansprincip 7
 Transmittere tekst 34, 35, 68, 69, 78
 Transportsager 9
 Tredeling, magtens **6**
 Tvangsindgreb **64-65**
 Tweets fra retslokalet **35**, 69

U

Udenfor retslokale og -bygning, Regler **35**
 Udmåle straf 43
 Udskrift 16, 29, 69, 74
 Udtaleret, journalisters 38, 56, **60**
 Udværende magt 6

V

Varemærker 9
 Varetægtsfængsel 17, 39, 40, 50, **64**, 75, 77
 Varetægtsfængslingens længde 64
 Vejledende regler god presseskik 16, **19**, 35, 58, 70
 Vestre Landsret 7, 8, **9**
 Videokonference 40
 Vidneafhøring 35, 61, 77
 Vidne 34, 35, 38, 40-47, 57, 59, 61, 68, 71, 77, 78, 80
 Video, 34
 Votere 44

Ø

Ødelægge efterforskningen 64
 Øjemed 65
 Østre Landsret 7, 8, **9**, 10

Å

Åbne breve 64, 65

DANMARKS DOMSTOLE
– FOR RET OG RETFÆRDIGHED

DOMSSTOLSSTYRELSEN

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Telefon: 70 10 33 22
post@domstolsstyrelsen.dk
www.domstol.dk
ISBN: 978-87-92551-47-4